

HATÁROZATOK

A BIZOTTSÁG (EU) 2016/2057 HATÁROZATA

(2016. május 2.)

a HSH Nordbank AG számára nyújtott SA.29338 (2013/C-30) és SA.44910 (2016/N) számú állami támogatásról és intézkedésekről

(az értesítés a C(2016) 2689. számú dokumentummal történt)

(Csak a német nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének (a) pontjára,

miután felkérte az érdekelt feleket észrevételeik megtételére a fenti rendelkezés(ek) értelmében ⁽¹⁾,

mivel:

1. ELJÁRÁS

- (1) 2011. szeptember 20-án a Bizottság határozatot hozott (a „2011-es határozat”), ⁽²⁾ mely jóváhagyott több, a HSH Nordbank AG („HSH” vagy „a bank”) részére nyújtott állami támogatást. A HSH német tartományi bank, melynek többségi tulajdonosa két német szövetségi állam (a „tartományok” vagy „állami tulajdonosok”): Schleswig-Holstein tartomány („Schleswig-Holstein”) és Hamburg városállam („Hamburg”). Az intézkedések között szerepelt egy második veszteségviselő garancia (a „garancia”), melyet a HSH Finanzfonds AöR nyújtott (a „Finanzfonds” vagy a „garancianyújtó”) 10 milliárd euro névleges összegben. A Bizottság a garanciát ideiglenesen már jóváhagyta egy korábbi megmentési határozatában, melyet 2009-ben hozott.
- (2) 2011. március 9-én, június 18-án és szeptember 6-án a HSH megállapodott a garancianyújtóval a második veszteségviselő garancia egyes részeinek felmondásáról, a garancia felső összeghatárát ezzel 7 milliárd EUR-ra csökkentve. Ennek következtében az a szerkezetátalakítási terv, amelyen a 2011-es határozat alapult, azt feltételezte, hogy a HSH kizárólag 7 milliárd euro garancia után fizetne díjakat. ⁽³⁾
- (3) 2013. május 22-én Németország bejelentette a Bizottságnak Schleswig-Holstein és Hamburg azon szándékát, hogy a garancia felső összeghatárát ismét megnöveljék, 7 milliárd euróról 10 milliárd EUR-ra. A bejelentéssel egyidejűleg Németország benyújtotta a HSH aktualizált középtávú üzleti tervét is a 2013 és 2015 közötti időszakra.
- (4) A Bizottság 2013. június 21-én kelt levelében (az „eljárást megindító határozat”) arról tájékoztatta Németországot, hogy a garancia felső összeghatárának 3 milliárd EUR-val való ismételt megnövelését új támogatásnak tekinti, melyet ideiglenesen jóváhagyott, továbbá úgy határozott, hogy a támogatást illetően megindítja az Európai Unió működéséről szóló szerződés („EUMSZ”) 108. cikk 2. bekezdésében előírt eljárást.
- (5) A Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozatát az *Európai Unió Hivatalos Lapja* ⁽⁴⁾ tette közzé. A Bizottság felhívta az érdekelt feleket észrevételeik megtételére.

⁽¹⁾ HL C 315., 2013.10.29., 81. o.

⁽²⁾ A Bizottság 2011. szeptember 20-i 2012/477/EU határozata a Németországi Szövetségi Köztársaság által a HSH Nordbank AG számára nyújtott SA.29338 (C 29/09. (korábbi N 264/09.)) sz. állami támogatásról (HL L 225., 2012.8.21., 1. o.)

⁽³⁾ Lásd a 2011-es határozat 48. pontját.

⁽⁴⁾ Lásd 1. lábjegyzetet.

- (6) Németország 2013. szeptember 30-án kelt levelében nyújtotta be észrevételeit az eljárást megindító határozattal kapcsolatban. A Bizottság az érdekelt felektől nem kapott észrevételeket.
- (7) 2013. december 20-i levelében Németország benyújtott egy első szerkezetátalakítási tervet, egyúttal kötelezettséget vállalva arra, hogy a HSH 2013-as éves beszámolójának lezárását követően a tervet aktualizálja és konzervatívabb feltételezésekre alapozza. Németország 2014. április 28-án aktualizált szerkezetátalakítási tervet nyújtott be, és további megbeszéléseket és levelezést követően ezt a tervet ismét aktualizálta a 2015. április 17-i benyújtással.
- (8) A német hatóságok és a Bizottság szolgálatai között zajló eszmecsere során nem tisztázódott, hogy ezek a tervek eloszlathatják-e az eljárást megindító határozatban kifejezett kételyeket a HSH életképességének helyreállítását illetően. A német hatóságok ezért igyekeztek 2015 folyamán alternatív megoldásokat javasolni a Bizottság számára. Végül azonban a német hatóságok a továbbiakban már nem követték nyomon ezeket az elképzeléseket.
- (9) 2015. október 19-én az állami tulajdonosok, Németország és a Bizottság képviselői megállapodtak egy bejelentés főbb vonalairól. Az intézkedések fő eleme a bank felosztása egy holdingtársaságra és egy operatív leányvállalatra, mely utóbbi viszi tovább a bank jelenlegi műveleteit. Ezt a leányvállalatot a későbbiekben értékesíteni kell, illetve az értékesítés sikertelensége esetén az új üzleti tevékenységet le kell állítani, és az eszközöket a felszámolásukat szem előtt tartva kell kezelni.
- (10) 2016. március 21-én Németország megismételte bejelentését a garancia 2013-as ismételt növeléséről a HSH értékesítéséhez vagy felszámolásához nyújtott támogatásként, a vonatkozó kötelezettségvállalásokkal együtt. ⁽⁵⁾

2. LEÍRÁS

2.1. A kedvezményezett

- (11) A HSH magántulajdonú részvénytársaság, mely 2003-ban jött létre a korábbi Hamburgische Landesbank és Landesbank Schleswig-Holstein összeolvadásának eredményeként. A HSH részvényeinek többségi tulajdonosa Hamburg és Schleswig-Holstein. Együttesen a bank részvényeinek 85,38 %-ával rendelkeznek, melyeket vagy közvetlenül, vagy a Finanzfonds révén tartanak, mely utóbbi olyan közjogi intézmény, melyet Hamburg és Schleswig-Holstein hozott létre és ellenőriz. ⁽⁶⁾ Schleswig-Holstein takarékpénztárainak szövetsége a részvények 5,31 %-ának tulajdonosa, a J.C. Flowers-t tanácsadóként alkalmazó kilenc trösztből álló csoport pedig a részvények 9,31 %-ával rendelkezik. A HSH-nak történelmi okokból két székhelye van, Hamburgban illetve Kielben.
- (12) A 2015. szeptember 30-i állás szerint 105 milliárd EUR-s teljes eszközértékével a HSH az ötödik legnagyobb a hét német tartományi bankcsoport közül. Az elsősorban Németország északi és városi területein működő bank a vállalati banki tevékenységekre, az ingatlan- és magánbanki tevékenységekre fókuszál. A vállalati ügyfeleket illető üzletág hazai és nemzetközi téren is elsősorban a hajózásra terjed ki az infrastrukturális és energiaprojektek mellett.
- (13) 2009-ben a Finanzfonds 3 milliárd EUR tőkét injektált a bankba, és ugyanakkor 10 milliárd euro értékű második veszteségviselő garanciát biztosított neki 2009. április 1-jei hatállyal. Ezen kívül a német pénzügyi piaci stabilizációs alap (SoFFin) olyan garanciákat biztosított a HSH számára, melyek legfeljebb 17 milliárd EUR-ig fedezetet nyújtottak új, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok kibocsátására. Ezeket a támogatási intézkedéseket jóváhagyta a 2011-es határozat a szerkezetátalakítási terv és a hozzá kapcsolódó kötelezettségvállalások, illetve az ellentételezésre és a terhek elosztására vonatkozó feltételek alapján.
- (14) A Németország kötelezettségeit is tartalmazó szerkezetátalakítási terv a hajózási üzletágban való kitettség csökkentését és az üzleti modellen belüli diverzifikációt foglalta magában. Ez megkövetelte a banktól, hogy kockázatmentesítse mérlegét azzal, hogy korlátozza az olyan ciklikus üzletágaknak való kitettségét, mint a hajózás és a repülőgép-finanszírozás, hogy kiegyensúlyozza üzleti tevékenységstruktúráját, nagyobb hangsúlyt fektetve a regionális vállalati ügyfelekre és az ingatlanokra, valamint hogy stabilizálja finanszírozását azzal, hogy csökkenő mértékben támaszkodik a pénz- és tőkepiaci finanszírozásra, beleértve az USD-ben lévő finanszírozást is.

⁽⁵⁾ Németország 2016. április 27-én benyújtotta a kötelezettségvállalások jegyzékének módosítását, kijavítva az egyik kötelezettségben szereplő hibát.

⁽⁶⁾ A Finanzfonds révén a két tartomány 65 %-kal rendelkezik; Hamburg közvetlenül 10,8 % tulajdonosa, Schleswig-Holstein pedig 9,58 %-é.

- (15) A második veszteségviselő garancia 10 milliárd EUR-s felső összeghatára a HSH kezdeményezésére 2011 folyamán fokozatosan 7 milliárd EUR-ra csökkent (1-1 milliárd EUR-s csökkentéssel 2011 márciusában, júniusában illetve szeptemberében). Ez a csökkentés mérsékelte a HSH által a Finanziafonds részére fizetendő díjakat, és a 2011-es határozat alapjául szolgáló szerkezetátalakítási terv részévé vált.
- (16) Bár a 2011-es szerkezetátalakítási terv feltételezte a charter díjak növekedését, a 2011-es határozatot követő évben a charter díjak, különösen a tartályhajók díjai körülbelül egyharmadukkal csökkentek, és hasonló hatások érték a hajók piaci értékét is. Bár a HSH jelentősen csökkentette a hajózást illető kitétségeit, a hajózási kölcsön portfóliója kulcsfontosságú üzletág maradt. Ennek következtében a HSH-t súlyosan érintették ezek a fejlemények, melyek az EUR/USD váltási árfolyammal együtt fő hajtóerői lettek a HSH hajózási portfólióját illető nemteljesítés valószínűségének és következképpen a szükséges kockázati tartaléknak.
- (17) Ennek következtében a felügyelet 2013-ban azt követelte meg a banktól, hogy törekedjen a garancia felső összeghatárának 3 milliárd EUR-s megemelésére, visszatérve az eredeti, 10 milliárd EUR-s szintre. Amikor a Bizottság ezt az ismételt növelést új támogatási intézkedésként ideiglenesen jóváhagyta 2013 júniusában, az ismételt növelés bejelentésével együtt benyújtott üzleti terv alapján kifejezte a HSH hosszú távú életképességének helyreállítását illető kétségeit, és felvetette a kérdést, hogy a HSH-nak célja elérése érdekében nem kéne-kiigazítania az üzleti stratégiáját és alternatív cselekvéseket fontolóra vennie. ⁽⁷⁾
- (18) Az eljárást megindító határozatot követően a HSH nem csupán jelentősen alulteljesítette a szerkezetátalakítási tervet, mely a 2011-es határozatban a szerkezetátalakítási támogatás jóváhagyásának alapjául szolgált, hanem alulteljesítette a Bizottság szolgálatainak átadott különféle aktualizált közbenső terveket is.

2.2. Az intézkedések

2.2.1. A garancia összeghatárának ismételt megnövelése 2013. júniusban (a „2013-as intézkedés”)

- (19) Ez az intézkedés a második veszteségviselő garancia felső összeghatárának ismételt megnövelését jelenti a (17) pontban leírt módon. A második veszteségviselő garancia azt jelenti, hogy a garanciavállaló kizárólag a garantált portfólió HSH által viselt 3,2 milliárd EUR összegű első veszteségrészletet meghaladó veszteségeinek megtérítéséért felel. Következésképp az összeghatár 10 milliárd EUR-ra való visszaállításával a garancia a garantált portfólió 3,2 milliárd és 13,2 milliárd EUR közötti veszteségeit ellensúlyozza. ⁽⁸⁾
- (20) A garantált portfólió kezdeti könyv szerinti értéke körülbelül 185 milliárd euro volt, amely a bank mérlegfőösszegének 75 %-át tette ki 2009-ben. A garantált eszközök java része ügyfeleknek nyújtott kölcsön volt (kezdetben 115 milliárd EUR), de szerepeltek köztük rögzített kamatozású értékpapírok is (kezdetben 27 milliárd EUR), fizetési garanciák (kezdetben 15 milliárd EUR), fizetési garanciák (kezdetben 5 milliárd EUR) valamint eszközfedeztetű értékpapírok (kezdetben 9 milliárd EUR). ⁽⁹⁾
- (21) A garancia keretében a hitelkockázati kitétség („EAD”) ⁽¹⁰⁾ alapján mérve mindössze körülbelül 50 milliárd EUR értékű eszköz maradt kifizetetlen 2015 végére. A fennmaradó eszközök szinte kizárólag az ügyfeleknek nyújtott kölcsönök voltak, elsősorban a hajózási, vállalati és ingatlanpiaci üzleti szegmensben.
- (22) A garanciából akkor származnak készpénz-kifizetések, amikor a garantált eszközöket végül a bank veszteségeként rendezik, és azt követően, hogy a 3,2 milliárd EUR-s teljes első veszteségrészletet felhasználták. A garancia keretében mostanáig csupán 1,6 milliárd EUR veszteség rendezése történt meg az eszközökre nézve. A garancia továbbá pozitív könyv szerinti eredményt hoz létre azzal, hogy a garantált portfólióra számba vett kockázati tartalékokat ellensúlyozza, lehetővé téve a bank és a felügyelet számára, hogy kiszámítsa és felügyelje a garancia „virtuális” felhasználását, azaz a garancia keretében várható készpénz-kifizetéseket. Végül pedig mindaddig, amíg a garancia fennáll, a garantált eszközök kockázati súlya a felügyelet döntésének függvényében jelentősen lecsökken.
- (23) A garanciáért a HSH 4 %-os éves alapdíjat, továbbá egy 3,85 %-os kiegészítő díjat fizet.

⁽⁷⁾ Lásd az eljárást megindító határozat 54. pontját.

⁽⁸⁾ A garanciák részletes leírásáért lásd a 2011-es határozat 42–47. pontjait.

⁽⁹⁾ Lásd az eljárást megindító határozat 13. pontját.

⁽¹⁰⁾ A hitelkockázati kitétség azt a várható veszteségösszeget jelenti, amelynek a bank egy másik fél nemfizetése esetében ki van téve. A pénzügyteret hitelkockázatának kiszámítására használják.

- (24) A 4 %-os éves alapdíj két alkotóelemből áll – egy 2,20 %-os ellentételezésből és egy 1,80 %-os visszakövetelésből –, és számítása a fennálló összeghatár alapján történik. Következésképpen az, hogy a bank felhasználja a garanciát, nem csökkenti a garancia díjának számítás alapját. Az éves alapdíjat addig kell fizetni a HSH-nak, amíg a teljes garanciát fel nem használja vagy fel nem mondja, hogy ne legyen további fennmaradó garancia. A jelenlegi előrejelzések értelmében a portfólió felszámolására 2025 vége előtt nem kerül sor.
- (25) A 3,85 %-os kiegészítő éves díjat 2009 és 2019 között kell fizetni a HSH-nak – hacsak a garanciát teljesen fel nem használja vagy fel nem mondja 2019 előtt –, a garancia keretében rendezett tényleges veszteségösszegek után. Az ezen díjból fakadó tényleges összeg ezért kizárólag akkor válik ismertté, ha a garancia teljes rendezése megtörtént, vagy a felhasználása, vagy a felmondása nyomán. A kiegészítő díj függ továbbá a bank tőkearányát védő pótteljesítési nyilatkozattól („Besserungsschein”) is. Ha a bank közös sajáttőke-hányada a minimális 10 %-os elsődleges sajáttőke-hányad („CET1 mutató”) alá esik, akkor a kifizetések a lehető legkésőbbre lesznek halasztva [2030–2040] (*). A garancianyújtónak joga van lemondania a kiegészítő díjat illető jogairól a bank sikeres értékesítése esetén.

2.2.2. A 2016-os intézkedések

- (26) 2016. március 21-én Németország az alábbi két intézkedést jelentette be:
1. A HSH felosztása egy holdingtársaságra („HoldCo”) és egy operatív leányvállalatra („OpCo”), valamint a garanciaadój-fizetési kötelezettség szétosztása a két entitás között („2016-os 1. intézkedés”).
 2. Az OpCo legfeljebb 6,2 milliárd EUR értékű eszközének átruházása piaci áron Schleswig-Holstein tartományra és Hamburg városára („tartományok”) („2016-os 2. intézkedés”).
- (27) A felosztást és a legfeljebb 6,2 milliárd EUR EAD értékű eszköz átruházását a vonatkozó kötelezettségek részletezik, melyeket egy jegyzék („a kötelezettségvállalások jegyzéke”) tartalmaz, amelyet Németország a 2016. március 21-i bejelentéssel együtt nyújtott be, és amely jelen határozat mellékleteként szerepel (lásd I. melléklet).⁽¹¹⁾
- (28) A 2016-os 1. intézkedés értelmében az OpCo tartja meg a HSH összes szokásos tevékenységhez kapcsolódó eszközét és forrását, köztük a garanciával fedezett eszközöket, magát a garanciát és a bankkoncessziót. A garanciából származó előny megtartásáért fizetendő díjként az OpCo 2,20 %-os ellentételezést fizet a garancia fel nem használt része után.⁽¹²⁾ A garanciaszerződés minden más kötelezettségét a HoldCo viseli, nevezetesen a 2,20 %-os alapdíjat a garancia felhasznált részének ellentételezéseként, a 2011-es határozat értelmében visszakövetelésként előirányzott 1,80 %-os alapdíjat, valamint a 3,85 %-os további díjat, a pótteljesítési nyilatkozatot is beleértve.⁽¹³⁾
- (29) A HoldCo tisztán pénzügyi holdingtársaság lesz, operatív üzleti tevékenység nélkül. A HoldCo eszközeit az OpCo részvényeinek legalább 90 %-a fogja alkotni, és némi korlátozott mértékű likviditás, amelyet az OpCo⁽¹⁴⁾ a HoldCo működési költségeinek és garanciaadój-fizetéseinek fedezésére nyújt azok esedékességekor. A HoldCo forrásait a felosztáskor átvett garanciaadój-fizetési kötelezettségek fogják alkotni. A HoldCo fizetési képzetlenségi kockázatának minimalizálása érdekében hátramosorolási megállapodást köt a HoldCo és a források garanciájának nyújtója. A megállapodás értelmében minden olyan kifizetés, amelyet a HoldCo nem tud teljesíteni, 10 %-os kamat ellenében elhalasztható a következő fizetési dátumig.
- (30) Kísérő intézkedésként az OpCo a legfeljebb 6,2 milliárd euro EAD értékű eszközportfóliót értékesíthet piaci áron a tartományok részére. Az átruházásra különféle részletekben kerülhet sor.⁽¹⁵⁾ A Bizottság a független eszközértékelésen alapuló eszközértékesítés előtt elvégezte a piaci ár független ellenőrzését. Ha valamely átruházásra 2016. augusztus vége után kerül sor, a Bizottság részéről a piaci érték újabb értékelésére lesz szükség.⁽¹⁶⁾

(*) Bizalmas információ

⁽¹¹⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 2. és 4. pontját.

⁽¹²⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 3.1. pontját.

⁽¹³⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 3.1. pontját.

⁽¹⁴⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 2.3. pontját.

⁽¹⁵⁾ A részleteket illetően lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 4.2. pontját.

⁽¹⁶⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 4.1. és 4.2. pontját.

2.3. Kötelezettségvállalások

- (31) A HoldCo-ra és OpCo-ra való felosztáshoz és a garanciadíj-fizetések elosztásához kapcsolódó kötelezettségvállalásokon felül, melyeket a 2.2.2. szakasz ír le, Németország továbbiakat is benyújtott. Ezek először is azt a kötelezettséget érintik, hogy a HoldCo birtokában lévő OpCo-részvényeket nyílt, diszkriminációmentes, versenyen alapuló és átlátható eljárásban értékesítsék legkésőbb 2018. február 28-ig. ⁽¹⁷⁾ Annak érdekében, hogy ezt a privatizációt időben végrehajtsák, a német hatóságok a vonatkozó mérföldköveket tartalmazó tervet nyújtják be a Bizottsághoz, még mielőtt az értékesítési eljárás megkezdődne. ⁽¹⁸⁾ Ha az értékesítési eljárás sikeresen befejeződik egy támogatásmentes, pozitív árajánlattal (a garancia fenntartása mellett), a tervezett adásvételt bejelentik a Bizottságnak, hogy ez utóbbi értékelni tudja az új entitás életképességét. Az adásvételre a Bizottság jóváhagyó határozata előtt nem kerül sor. ⁽¹⁹⁾ Sikeres értékesítés esetén a bank módosítja a nevét. ⁽²⁰⁾
- (32) Arra az esetre, ha az értékesítési eljárás a határidőig nem jár sikerrel, vagyis az eljárás nem eredményez támogatásmentes, pozitív árajánlatot (a garancia megtartása mellett), vagy ha a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy az OpCo-nak az új entitásba való beolvasztása nem vezet hosszú távon életképes üzleti modellhez, Németország kötelezettséget vállalt arra, hogy az OpCo leállítja új üzleti tevékenységét, és eszközeit kizárólag a szabályos felszámolás céljából kezeli. ⁽²¹⁾ Az értékesítési határidőig terjedő időszakban a német hatóságok kötelezettséget vállaltak arra, hogy a HoldCo azzal a céllal kezeli az OpCo-t, hogy fenntartsa annak életképességét, versenyképességét és értékesíthetőségét. ⁽²²⁾ Ebből a célból további intézkedésekre kerül sor: az OpCo költségeinek csökkentésére (hogy az adminisztratív költségek ne haladják meg az [570–590] millió EUR-t 2016-ban és a [520–550] millió EUR-t 2017-ben), tőkealapjának megerősítésére (pl. önkéntes követeléskezeléssel, a Bizottság jóváhagyásának függvényében), körültekintő kockázatkezelés végrehajtására és az osztalékfizetés illetve más, olyan eszközökön, például hibrid pénzügyi eszközökön alapuló kifizetések mellőzésére, melyek a jövedelmezőségtől függenek. ⁽²³⁾
- (33) Az OpCo mérlegfőösszege továbbá 2016-ban nem haladja meg a [100–110] milliárd EUR-t, illetve 2017-ben a [90–100] milliárd EUR-t. ⁽²⁴⁾ Ami a hajófinanszírozást illeti, az OpCo tovább csökkenti ezen tevékenységeit, és új üzleti ügyleteit e területen [1–2] milliárd EUR-ra korlátozza. ⁽²⁵⁾ Németország ezen kívül kötelezettséget vállalt arra, hogy továbbra is betartsa a 2011-es határozat mellékletében szereplő egyes kötelezettségvállalásokat, például azt, hogy az OpCo felhagy a repülőgép-finanszírozási tevékenységekkel ⁽²⁶⁾, nem törekszik külső növekedésre más vállalatok feletti ellenőrzés megszerzésével ⁽²⁷⁾, nem végez saját számlás kereskedést ⁽²⁸⁾, valamint nem hirdeti az állami támogatást illetve a belőle fakadó előnyöket a versenytársakkal való összehasonlításban ⁽²⁹⁾.
- (34) Végül pedig Németország kötelezettséget vállalt arra, hogy az OpCo betart bizonyos likviditási referenciaértékeket, ⁽³⁰⁾ valamint az OpCo alkalmazottainak, irányító testületei és egyéb szervei tagjainak javadalmazására vonatkozó korlátozásokat. Így az említett személyek egyikének javadalmazása sem haladhatja meg a német nemzeti átlagfizetés 15-szörösét, illetve a HSH Nordbank (felosztás előtti) átlagfizetésének 10-szeresét. ⁽³¹⁾

2.4. Az eljárás megindításának okai

- (35) Ahogy a (2) és (15) pontokban szerepel, a garancia felső összeghatárát 2011-ben 7 milliárd EUR-ra csökkentették, de 2013. júniusban ismét meg kellett növelni, visszaemelve azt az eredeti 10 milliárd EUR-s szintre a hajózási piac 2011 óta tartó gyengülése miatt (lásd (16) és (17) pont).

⁽¹⁷⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 5.1. pontját.

⁽¹⁸⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 5.4. pontját.

⁽¹⁹⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 5.7. pontját.

⁽²⁰⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 5.8. pontját.

⁽²¹⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 5.9. pontját.

⁽²²⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 6. pontját.

⁽²³⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 6. a) – e) pontját.

⁽²⁴⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 7.1. pontját.

⁽²⁵⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 7.5. pontját.

⁽²⁶⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 7.2. pontját.

⁽²⁷⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 8. pontját.

⁽²⁸⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 10. pontját.

⁽²⁹⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 12. pontját.

⁽³⁰⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 11. pontját.

⁽³¹⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 14.2. pontját.

- (36) Németország bejelentette az ismételt növelést. Arra az álláspontra jutott, hogy a garancia támogatásnak számít, viszont kétségbe vonta, hogy a 10 milliárd EUR-s felső összeghatár visszaállítása új támogatásnak tekintendő, mivel ez ugyanaz a felső küszöbérték, mint amelyet a 2011-es határozat már jóváhagyott. ⁽³²⁾ Amellett érvelt továbbá, hogy még ha új támogatásnak is tekintené a Bizottság az ismételt növelést, azt a 2011-es határozatban már összeegyeztethetőnek találta. ⁽³³⁾
- (37) A Bizottság azonban az eljárást megindító határozatban úgy döntött, hogy az ismételt növelés új támogatás. A garancia növelését először is a Finaszfondos biztosította, melynek tulajdonosai Hamburg és Schleswig-Holstein, tehát állami forrásokból származott és egy nemzetközi téren aktív bankot támogatott, ezzel befolyásolva a versenyt a bankszektorban, és hatást gyakorolva az Unión belüli kereskedelemre. ⁽³⁴⁾ Mivel magánbefektető ilyen feltételekkel nem nyújtott volna garanciát, ezzel a HSH állami támogatást képező előnyhöz jutott az EUMSZ 107. cikke 1. bekezdésének értelmében. ⁽³⁵⁾
- (38) Másodsorban, bár Németország azt az álláspontot képviselte, hogy az ismételt növelés nem tekinthető új támogatásnak, mivel a 10 milliárd EUR-s felső összeghatárt már jóváhagyta a 2011-es határozat, a Bizottság az eljárást megindító határozatban kifejtette, hogy a garancia felmondása kötelező jellegű, és bármely visszaállítása új megállapodásnak tekintendő a garanciavállaló és a garancia kedvezményezettje között, amely az időközben esetlegesen megváltozott kockázati tényezők új gazdasági értékelésén alapul. Mivel a garancia felső összeghatárának növeléséről a 2011-es határozatban elfogadott garancia feltételei nem rendelkeztek, a korábbi feltételek megváltoztatására volt szükség. Következésképpen a Bizottság úgy döntött, hogy a növelés az új garancia nyújtása volt. ⁽³⁶⁾
- (39) A támogatás ideiglenes összeegyeztethetőségét illetően a Bizottság az eljárást megindító határozatban az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) alpontjára alapozta az értékelését, mely szerint az állami támogatás a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető, ha „egy tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére” irányul. A pénzügyi piacok továbbra is törekeny helyzetének fényében a Bizottság elismerte, hogy a HSH összeomlása közvetlen hatással lenne a pénzügyi piacokra és ezáltal Németország egész gazdaságára. ⁽³⁷⁾ A pénzügyi intézeteknek nyújtott állami támogatások alapelveit illetően a Bizottság a 2008-as bankokról szóló közlemény ⁽³⁸⁾ 15. pontjára hivatkozott, melyet az eljárást megindító határozat idején tovább pontosított a feltőkésítésről szóló közlemény, ⁽³⁹⁾ valamint 2010-ben és 2011-ben a meghosszabbítási közlemények ⁽⁴⁰⁾.
- (40) Mint említettük, Németország 2013-ban azt állította, hogy még ha új támogatásnak is tekintené a Bizottság a garancia felső összeghatárának növelését, azt a 2011-es határozatban már összeegyeztethetőnek találta, így a Bizottságot most köti az az értékelés, és nem juthat más következtetésre. ⁽⁴¹⁾
- (41) A Bizottság az eljárást megindító határozatban kifejtette, hogy bár 2011-ben valóban úgy döntött, hogy a 10 milliárd EUR-s felső összeghatár összeegyeztethető a belső piaccal, az az értékelés a Németország részéről 2009. április 30-án bejelentett garancia Bizottság általi értékelésén alapult, és az akkori gazdasági helyzet, valamint a határozat keretében végzett vizsgálat alapjául a HSH részéről bemutatott pénzügyi előrejelzések fényében hozta meg a 2011-es határozatot. Így az akkori szerkezetátalakítási terv azt feltételezte, hogy a HSH kizárólag egy 7 milliárd EUR-s garancia után fizetne díjakat. ⁽⁴²⁾
- (42) A Bizottság az eljárást megindító határozatában azt is megjegyezte, hogy az új támogatás összeegyeztethetőségének értékelésében releváns tényezők a korábbi értékelésben is relevánsak voltak, viszont meg kell ezeket vizsgálni jelenlegi formájukban. Mindezt figyelembe véve, különösen a HSH életképességének értékelését illetően tekintetbe kell venni az aktuális gazdasági helyzetet a támogatás összeegyeztethetőségét illető döntés érdekében. ⁽⁴³⁾

⁽³²⁾ Lásd az eljárást megindító határozat (30) pontját.

⁽³³⁾ Lásd az eljárást megindító határozat (31) pontját.

⁽³⁴⁾ Lásd az eljárást megindító határozat (38) és (39) pontját.

⁽³⁵⁾ Lásd az eljárást megindító határozat (40) pontját.

⁽³⁶⁾ Lásd az eljárást megindító határozat (41) pontját.

⁽³⁷⁾ Lásd az eljárást megindító határozat (45) pontját.

⁽³⁸⁾ Az állami támogatásokról szóló szabályoknak a pénzügyi intézetek vonatkozásában a jelenlegi pénzügyi világválsággal összefüggésben tett intézkedésekre történő alkalmazása (HL C 270., 2008.10.25., 8. o.)

⁽³⁹⁾ A Bizottság közleménye – A pénzügyi intézetek feltőkésítése a jelenlegi pénzügyi válságban: a támogatás szükséges minimális szintre történő korlátozása és az indokolatlan versenytorzulás kiküszöbölését célzó biztosítékokról (HL C 10., 2009.1.15., 2. o.)

⁽⁴⁰⁾ A Bizottság közleménye a pénzügyi válsággal összefüggésben nyújtott bankmentő intézkedésekre vonatkozó állami támogatási szabályok 2011. január 1-jétől történő alkalmazásáról (HL C 329., 2010.12.7., 7. o.), valamint A Bizottság közleménye az állami támogatási szabályoknak a pénzügyi válsággal összefüggésben nyújtott bankmentő intézkedésekre 2012. január 1-jétől való alkalmazásáról (HL C 356., 2011.12.6., 7. o.)

⁽⁴¹⁾ Lásd az eljárást megindító határozat (47) pontját.

⁽⁴²⁾ Lásd az eljárást megindító határozat (48) pontját.

⁽⁴³⁾ Lásd az eljárást megindító határozat (49) pontját.

- (43) A Bizottság ebben a kontextusban tette azt az észrevételt, hogy a gazdasági helyzet időközben tovább romlott a hajózási szektorban, mely a HSH kulcstevékenysége és ezért a 2011-es határozat a bank életképessége szempontjából problémás területként azonosította. A hajózás válsága pedig a vártnál hosszabbnak és mélyrehatóbbnak bizonyult, általánosan befolyásolta a hajófinanszírozás hitelképességét, és növekedést eredményezett a HSH tulajdonában lévő kockázattal súlyozott eszközökben. ⁽⁴⁴⁾
- (44) A Bizottság azt is megjegyezte az eljárást megindító határozatban, hogy a garancia növelése körülbelül 1 milliárd EUR-val magasabb garanciadíj-kifizetéseket eredményezne, és ezek a további költségek jelentősen befolyásolnák a HSH jövőbeli jövedelmezőségét. ⁽⁴⁵⁾
- (45) Bár a további garanciadíjakat beépítették a 2013-ban a garancia ismételt megnöveléséről szóló bejelentéssel együtt benyújtott üzleti tervbe, a Bizottság kétségbe vonta az üzleti terv alapját képező feltevések robusztusságát, valamint szóvá tette az aktualizált stresszhelyzeti forgatókönyv hiányát. Tekintettel arra, hogy a HSH-nak nem sikerült teljesítenie a 2011-es szerkezetátalakítási terv alapesetének pénzügyi előrejelzéseit és kialakítani a várt mértékű új üzleti tevékenységet, a Bizottság felvetette azt a kérdést, hogy nem kell-e kiigazítani az üzleti stratégiáját, és nincs-e szükség alternatív cselekvésekre a bank hosszú távú életképességének helyreállítása érdekében. ⁽⁴⁶⁾
- (46) Ezen okokból kifolyólag a Bizottság kétségeit fejezte ki azt illetően, hogy a HSH képes-e visszanyerni életképességét úgy, ahogyan a 2011-es határozatban vállalta, és további, az üzleti tervet illető és a hajózási piacok kilátásairól benyújtott feltevéseket alátámasztó adatokat kért, valamint bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy a további garanciadíjak még stresszhelyzeti forgatókönyv esetén sem haladják meg a bank pénzügyi kapacitásait. ⁽⁴⁷⁾
- (47) A Bizottság azonban az eljárást megindító határozatban nem vonta kétségbe a terhek elosztását illetve 2011-es határozatban jóváhagyott versenyt illető intézkedéseket, és kijelentette, hogy az új támogatás a 2011-ben jóváhagyott intézkedés határain belül maradt, és ezek az intézkedések ebben a fázisban is megfelelőek. ⁽⁴⁸⁾ Tekintettel a garancianövelés szükségességére és arra a tényre, hogy az ellentételezést megfelelőnek ítélték meg, a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a támogatás ideiglenesen összeegyeztethető a belső piaccal. ⁽⁴⁹⁾

3. NÉMETORSZÁG ÉSZREVÉTELEI

- (48) Németország az eljárást megindító határozatra adott észrevételeiben ⁽⁵⁰⁾ először is megismételte kezdeti álláspontját, mely szerint a garancia ismételt megnövelése nem új támogatási intézkedés, hiszen az ismételt növelés nem haladja meg a 2011-es határozattal jóváhagyott 10 milliárd EUR-s összeghatárt. Álláspontját tehát nem változtatták meg azok a tények, hogy a csökkentés kötelező érvényű, illetve hogy a garanciaszerződés nem rendelkezik az ismételt növelésről és új megállapodásnak kell tekinteni. Németország meglátása szerint az ismételt növelésnek a tartományok mint garanciaállalók helyzetére gyakorolt gazdasági hatása a döntő, ezek helyzete márpedig nem változott az ismételt növelés következtében, különösen mivel nem növekedett meg jelentősen az ismét megnövelt garanciarész felhasználásának valószínűsége. Ezen kívül az ismételt növelés nagymértékben egybevág a kezdeti teljes garanciával, amelyet a Bizottság a 2011-es határozat kontextusában már elemzett, nem csupán az alapeset, hanem a legrosszabb forgatókönyv alapján is. ⁽⁵¹⁾
- (49) Másodsorban, Németország megerősítette korábbi meglátását, mely szerint az ismételt növelésre, még ha új támogatásnak minősül is, vonatkoznak a 2011-ben adott jóváhagyás indokai, ahogyan a Bizottság meg is jegyezte az eljárást megindító határozatában, kijelentve, hogy – ebben a fázisban – nincs kétsége afelől, hogy a terhek elosztása és a versenyt illető intézkedések, amelyeket a 2011-es határozat megfelelőnek és elegendőnek tekintett, továbbra is helytállóak a 2011-es határozatban jóváhagyott intézkedések határain belül maradó új támogatás tekintetében. ⁽⁵²⁾ Németország szerint a Bizottságot kötik ugyanazok az indokok, amelyekkel a 2011-es határozatban támasztotta alá a támogatás jóváhagyását.

⁽⁴⁴⁾ Lásd az eljárást megindító határozat (50) pontját.

⁽⁴⁵⁾ Lásd az eljárást megindító határozat (52) pontját.

⁽⁴⁶⁾ Lásd az eljárást megindító határozat (53) és (54) pontját.

⁽⁴⁷⁾ Lásd az eljárást megindító határozat (56) pontját.

⁽⁴⁸⁾ Lásd az eljárást megindító határozat (57) pontját.

⁽⁴⁹⁾ Lásd az eljárást megindító határozat (63) pontját.

⁽⁵⁰⁾ Németország a – Németország, Schleswig-Holstein, Hamburg és a HSH közös álláspontját tükröző – észrevételeket levélben nyújtotta be 2013. szeptember 30-án.

⁽⁵¹⁾ Lásd például a 2011-es határozat 61. pontját.

⁽⁵²⁾ Lásd az eljárást megindító határozat 57. pontját.

- (50) Harmadsorban, Németország kijelentette, hogy a garancia összeghatárának ismételt megnövelése támogatja a HSH hosszú távú életképessége helyreállításának célját, ráadásul illeszkedik a 2011-ben jóváhagyott szerkezetátalakítási terv céljaihoz. Németország ebben a kontextusban kijelentette, hogy nincs ok megkérdőjelezni a bank hosszú távú életképességét és üzleti modelljének fenntarthatóságát. Vitatta, hogy az üzleti tervtől való időközbeni eltérések ne igazolnának más következtetéseket. A részleges garanciafelmondások két-három éves elhalasztása fenntarthatóbb és kevésbé kockázatos üzleti modellt biztosítana a hajózás tovább folytatódó válságának fényében és a felügyeleti követelményekre való tekintettel. A magasabb díjkifizetések, melyeket a banknak a garancia ismételt megnövelése következtében kell fizetnie, a bank részéről fenntarthatóak, mivel kellő tőkealappal rendelkezik, illetve az egyéb intézkedésekre való tekintettel, melyeket a 2011-es határozatban jóváhagyott szerkezetátalakítási terv tartalmazott.
- (51) Végül pedig Németország megjegyezte, hogy az ismét megnövelt garanciát külső eredetű tényezők tették szükségessé, mint például a tovább folytatódó pénzügyi válság, a pénzintézeteket érintő nagyobb szabályozói követelmények, valamint a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok („IFRS”) sajáttőkekvóták számítását illető számviteli standardjának változása.
- (52) Németország észrevételeinek megtételét követően szorosan együttműködött a Bizottsággal, és több aktualizált szerkezetátalakítási tervet is benyújtott. Az elsőt 2013 decemberében adta be, 2014 áprilisban óvatosabb feltételeket tartalmazó felülvizsgált szerkezetátalakítási tervet adott át, majd az üzleti terv további aktualizálását küldte meg 2015 áprilisában. Amikor pedig ezek a tervek nem oszlatták el a Bizottság kétségeit a HSH életképességének helyreállítására való alkalmasság tekintetében, a német hatóságok más megoldásokat kerestek. Ezek az erőfeszítések vezettek aztán a 2016-os intézkedések főbb vonalaihoz, amelyekről 2015. októberben Németország megállapodott a Bizottsággal.
- (53) Ennek következtében 2016. március 21-én Németország megismételte bejelentését a garancia 2013-as ismételt növeléséről a HSH értékesítéséhez – vagy az értékesítés sikertelensége esetén a felszámolásához – nyújtott támogatásként.

4. AZ INTÉZKEDÉSEK ÉRTÉKELÉSE

- (54) Ami a 2013-as intézkedést illeti, azaz a garancia ismételt megnövelését 7 milliárd euróról 10 milliárd EUR-ra, melyet az eljárást megindító határozat ideiglenesen jóváhagyott, a Bizottság már úgy határozott, hogy ez az intézkedés állami támogatásnak számít. ⁽⁵³⁾ Németország ugyan az eljárást megindító határozatra tett észrevételeiben (lásd (49) pont) azt az álláspontot tette magáévá, hogy az ismételt növelés nem új támogatás – de még ha az volna is, a 2011-es jóváhagyás indokai vonatkoznak rá –; ezt az álláspontját azonban nem fejtette ki részletesebben, valamint bizonyítékkal sem szolgált az alátámasztására. Németország végül megerősítette a Bizottság értékelését azzal, hogy ismét bejelentette az ismételt növelést „mint állami támogatást az EUMSZ 107. cikke 1. bekezdésének értelmében”, ⁽⁵⁴⁾ melyet a HSH értékesítésére vagy felszámolására kell felhasználni. Ennek következtében jelen határozatában a Bizottság megerősíti azt az eljárást megindító határozatba foglalt ténymegállapítást, hogy ez az intézkedés állami támogatást foglal magában, mégpedig a határozatban kifejtett okokból és bármilyen újraértékelés nélkül.
- (55) A Bizottságnak azonban értékelnie kell, hogy a 2016-os intézkedések is tartalmazzak-e támogatást. ⁽⁵⁵⁾
- (56) Végül pedig a Bizottságnak értékelnie kell, hogy a kérdéses támogatási intézkedések – a 2013-as intézkedés és a 2016-os intézkedések (amennyiben tartalmazzak támogatást) – a belső piaccal összeegyeztethetőek tekinthetőek-e.

4.1. Támogatás a 2016-os intézkedésekben

- (57) A Bizottság megállapítja, hogy a német hatóságok szerint a 2016-os intézkedések részeként nem kerül sor további állami támogatás nyújtására.
- (58) Az EUMSZ 107. cikke 1. bekezdésének megfelelően az állami támogatás „a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti versenyt”. E rendelkezés értelmében egy intézkedés akkor számít állami támogatásnak, ha az összes alábbi feltétel teljesül: a) a tagállam finanszírozza vagy állami forrásból finanszírozzák; b) olyan előnyt biztosít, amelynek révén bizonyos vállalkozások vagy bizonyos áruk termelése előnyben részesülhet; c) az előny szelektív és d) az intézkedés torzítja a versenyt, vagy a verseny torzításával fenyeget, valamint érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet.

⁽⁵³⁾ Lásd (37) és (38) pont.

⁽⁵⁴⁾ Németország részéről 2016. március 21-én, a bejelentéssel együtt benyújtott levél.

⁽⁵⁵⁾ Lásd 2.2.2. szakasz.

- (59) Ami az állami forrásokat illeti, a 2016-os 1. intézkedés tartalmaz egy hátrасorolási klauzulát, valamint egy részleges halasztási mechanizmust az állami tulajdonosokat megillető garancia-díj-kötelezettségek kapcsán. Ezeket azért foglalták bele, hogy a HoldCo-t illető fizetéseképtelenségi kockázatot minimalizálják. Ezek a rendelkezések olyan kötelezettségekhez kapcsolódnak, melyeket az állami tulajdonosoknak kell ellentételezésként megfizetni, és ha a 2016-os 1. intézkedés előnyhöz juttatja a HSH-t, akkor ezek az elemek az állami források veszteségét vonhatják maguk után.
- (60) A Bizottság ezért úgy gondolja, hogy a két 2016-os intézkedés állami forrásokat foglal magában, a 2016-os 1. intézkedés a hátrасorolási megállapodás és a 2011-es határozat értelmében a garanciaért ellentételezésként fizetendő díjak részleges halasztási mechanizmusa révén, a 2016-os 2. intézkedés pedig a tartományok részéről az OpCo-nak az átruházott eszközökért kifizetett pénz révén.
- (61) A 2016-os 2. intézkedés – az eszközök megvásárlása a tartományok részéről – az állam részéről vállalt intézkedés. A 2016-os 1. intézkedés – a díjfizetési szerkezet módosítása – a Finanzfonds állami tulajdonosainak, ennél fogva az államnak tudható be. Ez a betudhatóság mutatkozik meg abban a tényben, hogy ez a módosítás egy olyan nagyobb intézkedéscsomag része, melyet a tartományok aktív részvételével állítottak össze.
- (62) A 2016-os intézkedések kizárólag a HSH-nak kedveznek. Ezért szelektívek. Potenciálisan torzítják a versenyt azzal, hogy megakadályozzák a piaci erők működésének szokásos kimenetelét. Az Unió pénzügyi szolgáltatásainak liberalizált jellegére való tekintettel érintik a tagállamok közötti kereskedelmet.
- (63) Annak érdekében tehát, hogy megállapítsa a 2016-os intézkedések támogatás jellegét, a Bizottságnak értékelnie kell azt a kérdést, hogy a HSH olyan további előnyhöz jut-e a 2016-os intézkedések révén, amelyek túlmutatnak azon az előnyön, amelyhez a 2013-as intézkedés már hozzájuttatta.
- (64) Mielőtt értékelhetné a 2016-os intézkedésekből fakadó további előny kérdését, a Bizottságnak fel kell idéznie a garancia működését, hogy annak a hatásnak az értékelésére alkalmas helyzetben legyen, melyet a 2016-os intézkedések javasolt bevezetése gyakorol a garancia működésére.

4.1.1. A garancia mechanizmusa és a 2016-os intézkedések hatása

- (65) A 2011-es határozatban jóváhagyott második veszteségviselő garancia szintetikus értékpapírosítás formáját ölti. Ez azt jelenti, hogy a garanciával fedezett teljes portfóliót mesterségesen három részre osztják:
1. 3,2 milliárd EUR-s junior részlet, azaz első veszteségviselő darab, melyet teljes egészében a bank fedez és leírása már megtörtént;
 2. 10 milliárd EUR-s mezzanine finanszírozású részlet, azaz második veszteségviselő darab, melyet az állam garantál (2011-től 7 milliárd EUR rendelkezésre álló összeggel, és további 3 milliárd EUR-val, melyet az eljárást megindító határozat ideiglenesen jóváhagyott); valamint
 3. szenior részlet.
- (66) A garancia léte két fő csoportba tartozó hatással jár, egyrészt az IFRS szerinti számviteli hatásokkal, másrészt a felügyelet által alkalmazott szabályozás és a prudenciális szabályok szerinti tőkekövetelményeket érintő hatásokkal.

Számviteli hatások

- (67) A garancia mindenképp a garantált portfóliót érő összesen 3,2 milliárd EUR feletti és 13,2 milliárd EUR alatti veszteséget ellensúlyozza. ⁽⁵⁶⁾
- (68) Mindaddig, amíg a garantált eszközök a mérlegben szerepelnek, az IFRS szerint az ezen eszközökre elszámolt értékvesztések és céltartalékok ugyanakkora összegű kiegyenlítő tétellel lesznek ellensúlyozva. A garanciával fedezett kompenzációs igények tényleges, készpénzbeli rendezésére csak akkor kerül sor, amikor az eszközök végleges rendezése megtörténik és a mérlegből kikerülnek, kikristályosítva a keletkezett veszteségeket.

⁽⁵⁶⁾ A veszteségek teljes ellensúlyozására azt követően kerül sor, hogy a bank teljesen felhasználta a 3,2 milliárd eurós első veszteségrészletet, 10 milliárd eurós összeghatárig. Ténylegesen a garantált portfólión keletkező 3,2 milliárd plusz egy euro és 13,2 milliárd euro közötti veszteség minden egyes euróját visszafizeti a banknak a garanciányújtó.

- (69) A garanciával fedezett kompenzációs igényeknek ezek az eltérő típusai a garancia felhasználásának különféle intézkedéseikhez vezetnek:
1. A garancia aktuálisan ténylegesen felhasznált összege („a ténylegesen felhasznált összeg”) a garantált portfólió rendezett veszteségeinek összegét jelenti egy adott időpontban. 2015 végére [1,2–2,0] milliárd euro veszteség tényleges rendezése történt meg. Ismeretes, hogy ez az összeg a jelenleg rendezés alatt álló igények alapján 2016-ban emelkedni fog [2–3] milliárd EUR-val.
 2. Ezzel szemben a garancia fel nem használt összege (a „fel nem használt összeg”) a további veszteségekre még rendelkezésre álló összeg, ebben az esetben [8,2–10,0] milliárd EUR (a teljes 10 milliárd EUR-s garancia mínusz a [3,2–5,0] milliárd EUR rendezett és ismert veszteség illetve a 3,2 milliárd EUR első veszteségviselő darab különbözete).
 3. A garancia teljes felhasznált összege (a „teljes felhasznált összeg”) arra a garanciaösszegre utal, amelyet kifizetnek, amint az eredetileg garanciával fedezett teljes portfólió kifut. A teljes felhasznált összeget még nem tudhatjuk.
 4. A teljes felhasznált összeg legjobb közelítő becslését pillanatnyilag a garancia virtuális felhasználása adja (a „virtuális felhasználás”), melyet a ténylegesen felhasznált összegből plusz a garanciával fedezett portfólió IFRS szerinti tartalékképzéséből számíthatunk ki. A virtuális felhasználás jelenleg [6–8] milliárd euro ([9,2–11,2] milliárd EUR ténylegesen felhasznált összeg plusz a tartalékképzés mínusz 3,2 milliárd EUR első veszteségviselő darab). A bank kiszámítja továbbá a becsült teljes felhasznált összeget (a „becsült teljes felhasznált összeg”) is.
- (70) A garanciáért két díjkomponenst kell fizetni: a 4,00 %-os alapidíjat (az „alapidíj”) és a 3,85 %-os kiegészítő díjat (a „kiegészítő díj”). Az alapidíj számítási alapja a fennálló garancia teljes összege, 10 milliárd euro. A kiegészítő díj számítási alapja a teljes felhasznált összeg, amit még nem tudhatunk. ⁽⁵⁷⁾
- (71) Az IFRS szerint a fennálló garanciára kifizetett díjakat biztosítási díjakként kell értelmezni, és egyszerű kiadásként jelentkeznek az eredménykimutatásban.
- (72) Amikor azonban valószínűvé válik, hogy a garanciát felhasználják, vagy a ténylegesen felhasznált összeg nullánál nagyobb, akkor a garancia ezen részére vonatkozó díjfizetések előrejelezhetővé válnak. Az IFRS szerint az ilyen kiadások a kötelezettségekhez hasonlítanak (a juttatást megkapták, de vissza kell fizetni), a visszafizetésre pedig céltartalékot kell képezni. Az IFRS szerint a vonatkozó céltartalék-szinteknek növekedniük kell, valahányszor növekszik a becsült teljes felhasznált összeg. Ezért a garancia minden további felhasználása a becsült teljes felhasznált összeg emelkedéséhez, ennek megfelelően nagyobb jövőbeni díjfizetésekhez és ennek ellenében a szükséges céltartalékok emelkedéséhez vezet.
- (73) A kiegészítő díj egy halasztási mechanizmustól, a pótteljesítési nyilatkozattól (Besserungsschein) függ, mely a HSH (HoldCo + OpCo) CET1 10 %-os konszolidált tőkeszintjén lép érvénybe. A halasztási mechanizmus lehetővé teszi a fizetendő teljes kifizetések elhalasztását akár a [2030–2040] közötti időszakra. A halasztási mechanizmus magában foglal továbbá a jövőbeni kifizetésekre vonatkozó céltartalékokat, melyeket magukat a pótteljesítési nyilatkozat (Besserungsschein) tartalmaz. Ez maga után vonja azt, hogy ezek a céltartalékok feloldhatók, hogy pufferként szolgáljanak a veszteségek ellen, ha ezek a veszteségek a CET1-mutató 10 % alá csökkenéséhez vezetnének. ⁽⁵⁸⁾

Prudenciális hatások

- (74) Másodsorban, a Bazel II felügyeleti képlet („felügyeleti képlet”) szerint, mely az olyan szintetikus értékpapírosítási struktúrákra alkalmazandó, mint amilyen a második veszteségviselő garancia, a garancia léte 20 %-ra csökkenti a kockázattal súlyozott eszközök („RWA”) számítása során a szenior részletre alkalmazandó kockázati súlyt. ⁽⁵⁹⁾
- (75) A szabályozási elvek alapján és tekintettel a felügyelet döntési jogkörére ezek alkalmazása során két határértékre kell odafigyelni ahhoz, hogy a garanciának ez a hatása fennmaradjon. Az első határérték a várható veszteségek prudenciális számításától függ (az alapeset forgatókönyve szerint), míg a második határérték a váratlan veszteségektől függ (további veszteségek a legrosszabb forgatókönyv szerint) a fennmaradó garanciával fedezett portfólió esetében. A fennmaradó portfólió várható és váratlan veszteségeinek szintjét bizonyos mértékig fedezni kell

⁽⁵⁷⁾ Lásd (24) és (25) pont.

⁽⁵⁸⁾ Lásd (25) pont.

⁽⁵⁹⁾ Az RWA számítását a felügyelet végzi el azért, hogy meghatározza azt az abszolút tőkeösszeget, amellyel a banknak rendelkeznie kell.

a garancia fel nem használt összegével. Az tehát, hogy az egyik vagy mindkét határértéket eléri-e, a garancia rendelkezésre álló fel nem használt összegétől függ, amit a rendezett veszteségek összege jelentős mértékben befolyásol.

- (76) Ha eléri az első határértéket, a felügyeleti képlet alkalmazása az RWA-szintek emelkedését eredményezi a szenior részlet miatt, mely növekedés arányos a fedezetihiány mértékével a fedezet 20 %-os minimális szintjéhez képest. Ha eléri a második határértéket, a felügyeleti képlet már egyáltalán nem alkalmazható. Ebben az esetben a szenior részletre vonatkozó RWA-szintek azonnal megnövekednek a minimális 20 %-ról arra a szintre, amely a garancia híján vonatkozna rájuk („hirtelen kilengés”).

4.1.2. Előny a 2016-os 1. intézkedés esetében

- (77) A bejelentés szerint a HSH kettéoszlik a HoldCo és az OpCo vállalatra. A garancia 2011-es határozattal jóváhagyott ellentételezésének megfelelő garanciadíjak változatlanok maradnak. Kifizetésük azonban a következőképpen fog megoszlan:
1. Az OpCo továbbra is fizet 2,20 %-ot a garancia jelenleg fel nem használt része után
 2. A HoldCo átvesz minden más garanciadíj-fizetést:
 1. 1,80 % a teljes fennálló garanciaösszeg után;
 2. 2,20 % a garancia már felhasznált része után;
 3. 3,85 % a garancia végül felhasznált része után, a pótteljesítési nyilatkozat (Besserungsschein) függvényében.
- (78) Ez az OpCo-ra és HoldCo-ra való felosztás maga után vonja azt, hogy a garancia ellensúlyozásából fakadó számviteli hatás tovább növekszik az OpCo-nál, míg az IFRS szerinti céltartalék-képzési követelmények, melyek a garancia felhasznált része utáni díjfizetések kezeléséből fakadnak, így már a HoldCo-nál fognak jelentkezni. A Bizottság azonban hangsúlyozza, hogy a bank (HoldCo + OpCo) konszolidált szintjén nincs változás a garancia struktúráját vagy hatásait illetően, így a felosztás önmagában nem juttatja további előnyhöz a HSH-t.
- (79) A Németország által vállalt kötelezettségek alapján a HoldCo maga nem fog semmilyen üzleti tevékenységet végezni, ezért nem lesz semmilyen más bevételi forrása, mint ami az OpCo-ban lévő részesedéséből származik. A HoldCo azonban 260 millió EUR-s likviditást kap az OpCo-tól: 50 millió EUR-t működési kiadásokra az értékesítési időszakban, valamint 210 millió EUR-t a garanciadíj-fizetések teljesítésére azok esedékességekor.
- (80) A kötelezettségek fent felvázolt megosztása nyomán a Bizottság rámutat arra, hogy a HoldCo által az értékesítési folyamat során a 2016-os illetve a 2017-es év végén fizetendő díjösszegek a következőktől fognak függeni:
1. A fennálló garancia teljes összege (az 1,80 %-os garanciadíj számítási alapja, azaz az „1. díjkomponens”);
 2. A garancia 2016-ban illetve 2017-ben ténylegesen felhasznált összege (a 2,20 %-os garanciadíj HoldCo által átvett részének számítási alapja, azaz a „2. díjkomponens”); valamint
 3. A garancia teljes felhasznált összege (a 3,85 %-os garanciadíj számítási alapja, mely a pótteljesítési nyilatkozat (Besserungsschein) függvénye, azaz a „3. díjkomponens”).

Az 1,80 %-os alapidíj komponens

- (81) Az 1. díjkomponenst illetően a fennálló garancia teljes szintje jelenleg 10 milliárd EUR, a 2013-as intézkedést is beleértve. Ez a szint nem mehet feljebb, mivel a 10 milliárd EUR rögzített összeghatár. Valószínűtlen az is, hogy ez a szint az értékesítési folyamat során lejjebb menjen.
- (82) Mivel a 10 milliárd EUR-s szint szolgál az 1,80 %-os 1. díjkomponens számítási alapjául, a Bizottság úgy gondolja, hogy az 1. díjkomponensre vonatkozó éves díjfizetési kötelezettség 180 millió EUR lesz.

A 2,20 %-os alapidíj komponens

- (83) A 2. díjkomponenst illetően a Bizottság felidézi, hogy a garantált portfóliót érintő rendezett veszteségek összegére vonatkozó legújabb rendelkezésre álló becslések szerint nagyjából [3,2–5,0] milliárd EUR-ra fog rúgni 2016-ban, ami [0–1,8] milliárd EUR-val több, mint a 3,2 milliárd EUR-s első veszteségrészlet.

- (84) Ez az összeg tovább fog növekedni a 2016-os 2. intézkedés révén a HSH által felvállalt veszteségek összegével, azaz a legfeljebb 6,2 milliárd EUR EAD értékű garantált eszköz állami tulajdonosokra való átruházásával. A kötelezettségvállalások értelmében az eszközök átruházási értékeit a bejelentéshez mellékelte lista alapján fogják meghatározni, mely a Bizottság szakértői által elvégzett piaciár-értékelés eredményeinek felel meg.
- (85) A Bizottság felidézi, hogy a kötelezettségvállalások értelmében a bank célja az, hogy mindössze 5 milliárd EUR EAD értékű eszközt ruhazza át 2016. június végéig. Az átruházás időpontjáig a garancia javarészt felhasználatlan marad, a vonatkozó díjfizetéseket ezért az OpCo teljesíti.
- (86) Az átruházási értékek listája alapján (lásd jelen határozat II. melléklete) és attól függően, hogy a garancia felhasználását hogyan optimalizálják, a rendelkezésre álló és a garancia keretében rendezett [8–10] milliárd EUR EAD értékű eszköz listájából kiválasztott 5 milliárd EUR EAD értékű portfólió átruházásából fakadó további veszteségek valószínűleg [1–4] milliárd euro és [1–4] milliárd EUR közötti nagyságrendűek lesznek.
- (87) A Bizottság ezért úgy gondolja, hogy a 2. díjkomponenst érintő, 2016. hat hónapjára eső díjfizetési kötelezettség valószínűleg [25–35] millió EUR és [25–35] millió EUR közötti összegnek fog megfelelni.

A 3,85 %-os kiegészítő díj

- (88) A 3. díjtételt illetően a Bizottság felidézi, hogy a 3,85 % kifizetése a pótteljesítési nyilatkozat (Besserungsschein) függvénye, mely a HSH (HoldCo + OpCo) CET1 10 %-os konszolidált tőkeszintjén lép érvénybe. A legújabb rendelkezésre álló számok alapján a HSH már most is a 10 %-os CET1-mutató alsó küszöbértékénél jár, mivel a pótteljesítési nyilatkozat (Besserungsschein) keretében nagyjából [700–800] millió EUR-nyi tartaléka maradt.
- (89) Az [1–4] milliárd EUR és [1–4] milliárd EUR közötti további veszteségek, melyek abból fakadnak, hogy a bank átruházza 5 milliárd EUR EAD értékű eszközt a tartományokra, a garancia várható teljes felhasznált összegének növekedéséhez vezet, és ennek megfelelően további IFRS szerinti céltartalék-képzési követelményekhez a 2. és a 3. díjkomponensre nézve is.
- (90) A Bizottság értékelése szerint a 2. díjkomponenst illető, az IFRS alapján felmerülő további céltartalékképzés valószínűleg a nagyjából [700–900] millió EUR és [700–900] millió EUR közötti összegnek fog megfelelni.
- (91) A bank által átadott szerkezetátalakítási terv szerint ezeket a további céltartalékokat nem valószínű, hogy a bank nettó bevételéből finanszírozzák, ezért valószínűleg a pótteljesítési nyilatkozat (Besserungsschein) igénybe vételéhez fog vezetni, a konszolidált szinten nagyjából ugyanezen összegben. A pótteljesítési nyilatkozatból (Besserungsschein) származó bármilyen ellensúlyozás azonban a fennmaradó pufferösszegre, azaz [700–800] millió EUR-ra korlátozódik. A [700–900] millió EUR-s további kiadás a [700–900] millió EUR-hoz ezért a CET1-mutató 10 % alá esését okozná a konszolidált szinten.
- (92) A 3. díjkomponensre vonatkozó tartalékképzés maga is a pótteljesítési nyilatkozat (Besserungsschein) függvénye (lásd (73) pont). Ezért, mivel a 2. díjkomponensre vonatkozó tartalékképzés nyomán a pótteljesítési nyilatkozat (Besserungsschein) keretében nyújtott teljes tartalék puffer felhasználása megtörténik, a CET1-mutató addigra már 10 % alá esik, így a 3. díjkomponensre vonatkozó további tartalékképzést is el kell halasztani.
- (93) Az értékesítési időszakban bármely, az 5 milliárd EUR-s összeget meghaladó eszközátruházás, melyet a Németország által vállalt kötelezettségek lehetővé tesznek, valószínűleg további veszteségekhez vezet. Az ilyen veszteségek tovább csökkentik a CET1-mutatót a konszolidált szinten, még inkább lecsökkentve annak valószínűségét, hogy a CET1-mutató 10 % fölé emelkedik. A 3. díjkomponensre vonatkozó kifizetésekre vagy tartalékképzésre csak ilyen esetben lenne szükség.
- (94) A Bizottság ezért valószínűnek gondolja, hogy a 3. díjkomponenst illető kifizetésre vagy tartalékképzésre az értékesítési folyamat során nem lesz szükség. A Bizottság felidézi továbbá, hogy sikeres értékesítés esetén a garanciaszerződés értelmében a tartományoknak jogukban áll lemondani a 3,85 %-os kiegészítő díj megfizetésének kötelezettségéről. ⁽⁶⁰⁾

⁽⁶⁰⁾ Ezt a jogot már a 2009-ben létrejött eredeti garanciaszerződés is megadta.

A 2016-os 1. intézkedés szerinti díjfizetések

- (95) Így a megadott információk, köztük azon tény alapján, hogy a 2016-os 2. intézkedést, az eszközök átruházását 2016. június végén vezetik be, a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a HoldCo 2016-os díjfizetési kötelezettségei valószínűleg [205–210] millió EUR és [210–220] millió EUR között lesznek. A Bizottság pozitívan értékeli azt a tényt, hogy ez a tartomány nagyjából összevethető az OpCo részéről a HoldCo-nak nyújtott 210 millió EUR-s likviditással.
- (96) A garancia fel nem használt összegét illető díjak 2,20 %-át továbbá mindennemű halasztási mechanizmus igénybe vétele nélkül fizeti az OpCo, fedezve különösen az összeg teljes kifizetését 2016 első hat hónapjában, még a 2016-os 2. intézkedés bevezetése előtt.
- (97) A rendelkezésre álló információk alapján ezért a tartományok által 2016-ra, a 2016-os intézkedések bevezetése előtt kapott garancia-díj-kifizetések minden valószínűség szerint magasabbak lesznek, mint [385–400] millió EUR ([175–190] millió EUR az OpCo + 210 millió EUR a HoldCo részéről). Ez a 2016-os díjfizetésekből legfeljebb [0–15] millió EUR olyan összeget von maga után, amelyet a következő fizetési időpontra halasztanak. Minden ilyen halasztás 10 %-os éves kamatlábbal lenne ellentételezve.

2017-es díjfizetések

- (98) A Bizottság megjegyzi viszont, hogy a 2017-ben esedékes díjfizetések szintje a HoldCo szintjén magasabb lehet, tekintettel arra a lehetőségre, hogy további garantált eszközöket ruházzanak át az állami tulajdonosokra, valamint arra a tényre, hogy a HoldCo-nak az egész évben 2,20 %-os garancia-díjat kell fizetnie.
- (99) Mint korábban bemutattuk, a HoldCo-nak semmilyen bevétele nem lesz, ezért valószínűnek látszik, hogy ha az OpCo értékesítése a 2017-es díjak megfizetését követően történik, a HoldCo nem lesz abban a helyzetben, hogy ezeket a 2017-es díjfizetési kötelezettségeket teljesítse, amikor ezek esedékessé válnak. Ebben az esetben a Németország által vállalt kötelezettségek szerint a következő fizetési időpontra halasztják el a díjfizetéseket, 10 %-os éves kamatlábbal növelten.
- (100) A Bizottság felidézi, hogy a Németország által vállalt kötelezettségek szerint a HSH értékesítésének végső időpontja 2018. február 28., és a sikeres értékesítés nyomán a HoldCo-hoz befolyó jövedelmet elsősorban és leginkább arra használják fel, hogy a garanciát illetően felmerült díjfizetési kötelezettségeket teljesítsék.
- (101) Ezért bármely olyan díjfizetési kötelezettséget, amelyet 2017 végén nem lehetett teljesíteni, csak akkor halasztanak el, ha az OpCo értékesítése addig az időpontig nem történt meg. A halasztás még ebben az esetben is csupán két hónapra szólna, amíg az OpCo értékesítése meg nem történik, vagy meg nem kezdődik annak szabályos felszámolása vagy szanálása. Ez az esetleges halasztás 10 %-os éves kamatlábbal lesz ellentételezve.

Következtetés

- (102) Következtetesként a Bizottság megjegyzi, hogy van valamennyi valószínűsége annak, hogy a jelenlegi garancia-megállapodás alapján 2016 végén esedékes 400 millió EUR-s díjfizetések (1,80 % + 2,20 % a fennálló 10 milliárd EUR garancia után) kifizetése nem történik meg teljes egészében, ám legfeljebb [0–15] millió EUR elhalasztása valószínűsíthető. Továbbá, bár a 2017-ben esedékes díjfizetéseket teljes egészében halasztani kell, ez a halasztás legfeljebb két hónapra korlátozódik, a 2018. február 28-i értékesítési határidőre való tekintettel.
- (103) A kötelezettségvállalások alapján minden halasztás ellentételezése 10 %-os éves kamatlábbal történik. A HSH ⁽⁶¹⁾ leginkább likvid hátrasorolt kötvényeivel a 2015. októberben kötött megállapodás nyomán 7,5 % és 8 % éves hozamon kereskedtek, jelenleg pedig 10,6 % körüli hozammal kelnek el. Ez a két kibocsátás a 2017. februári értékesítési folyamat idején érkezik a lejáratához, amikor is 928 millió euro feltételezett fennálló összeget kell visszafizetni. Az előbbieket jelzésértékűen a piaci árat érintő kockázatra nézve a HSH tőkejellegű kitétséget illetően, ezért konzervatív becslést adnak arra nézve, mekkora lenne a piaci szintű ellentételezése az esetleges díjhalasztásnak.
- (104) Tekintetbe véve a HSH ezen hátrasorolt kibocsátásaira vonatkozó hozamok kereskedési tartományát, valamint azt a tényt, hogy bármely 2016-os halasztás valószínűleg legfeljebb [0–15] millió EUR-ra korlátozódik, a Bizottság úgy gondolja, hogy az egy évre elhalasztott [0–15] millió EUR fizetési kockázatát ellentételező éves 10 % a piaci feltételeknek megfelelő.

⁽⁶¹⁾ ISIN-kódok: DE000HSH2H15 és DE000HSH2H23.

- (105) Ami a 2017-ben esedékes kötelezettségekből fakadó esetleges halasztást illeti, a Bizottság először is megjegyzi, hogy erre csupán akkor kerülne sor, ha az értékesítés nem történne meg 2017 vége előtt. Másodsorban, míg az esetleges halasztás összege valószínűleg hasonló a két hátrasorolt kibocsátás mindegyikének fennálló összegéhez, ez a halasztás a végső értékesítési határidő miatt legfeljebb két hónapra korlátozódik, ezzel jelentősen korlátozva a kiadások halasztásával vállalt kockázatot. Mivel bármely 2017-re vonatkozó halasztás lejáratát jelentősen rövidebb, mint a hátrasorolt kibocsátások lejáratát, és ennek megfelelően alacsonyabb a kockázata, a Bizottság úgy gondolja, hogy az éves 10 %-os ellentételezés a piaci feltételeknek megfelelő.
- (106) A Bizottság összességében azt a következtetést vonja le, hogy mivel az állami tulajdonosoknak fizetendő garanciadíjak egy részének bármely esetleges halasztása a) 2016-ban valószínűleg nagyon csekély összegű lesz, ha egyáltalán sor kerül rá, b) a 2017-ben esedékes díjakra nézve időben korlátozott (ha egyáltalán megtörténik, a tényleges értékesítési időponttól függően), valamint c) egyébként is a piaci feltételeknek megfelelő kamatláb ellentételezi, ezért a HSH nem jut további előnyhöz a 2016-os 1. intézkedés bevezetésével az a) és b) pontból fakadó kockázatok eredményeként.

4.1.3. Előny a 2016-os 2. intézkedés esetében

- (107) A Németország által vállalt kötelezettségek alapján a HSH legfeljebb 6,2 milliárd EUR EAD értékű jelenleg garanciával fedezett eszköz portfólióját fogja átruházni a tartományokra. Ez az átruházás több részletben történhet az értékesítési folyamat során, 2016-ban és 2017-ben.
- (108) Az átruházandó portfólió meghatározása érdekében Németország és a bank [8–10] milliárd EUR EAD értékű garanciával fedezett eszközt azonosított az állami tulajdonosokra átruházhatóként. A Bizottság megjegyzi, hogy ezen eszközök mindegyike nem teljesítő hitel, melyek mindegyike a hajózási szegmensbe tartozik, ami a bank nehézségeinek egyik fő okozója volt ⁽⁶²⁾.
- (109) Mivel ezekre az eszközökre jelenleg nincs piaci vevő, a Bizottság úgy gondolja, hogy ez az állami tulajdonosokra való átruházás értékvesztett eszközzel kapcsolatos intézkedésnek felel meg. Az első alapelveknek megfelelően, ahogyan azt a Bizottság közelmúltbeli határozatai is felidéztek Olaszország és Magyarország nem teljesítő hiteleit illetően ⁽⁶³⁾, az ilyen eszközátruházás csakis akkor tekinthető állami támogatástól mentesnek, ha az ügylet piaci feltételek szerint zajlik le.
- (110) A Bizottság azt különösen egyértelművé tette, hogy a portfólió jellege miatt és piaci vevő hiányában az értékelését az értékvesztett eszközökről szóló közleményben ⁽⁶⁴⁾ meghatározott piaciérték-számítás alapelveire alapozza. Az értékelés fő célja ezért nem a valós érték, hanem a piaci érték kiszámítása, amely – egy állami hatósággal zajló ügyletben transzferárként való használata esetén – lehetővé teszi, hogy a Bizottság megállapítsa, hogy az ezen az áron zajló ügylet nem juttatja előnyhöz a bankot, ezért kizárja, hogy állami támogatás volna jelen. Az értékelésnek ezért különösen óvatosnak és konzervatívnak kell lennie.
- (111) A Bizottság független értékelési szakértőket alkalmazott arra, hogy segítsenek ezen eszközök piaci értékének meghatározásában.

A piaci érték meghatározása

- (112) A Bizottság és a szakértői első, 2015. december közepi adatkérése után a bank 2016. január 18-án rendelkezésre bocsátotta az információkat. 2016. január 20. és március 19. között több kapcsolatfelvételt, találkozót, megbeszélést és adatátadást is került sor.
- (113) A portfólió körülbelül [...] hitelkonstrukciót tartalmaz, melyekre [...] hajó és néhány egyéb eszköz nyújt biztosítékot. A keresztbiztosíték-nyújtási problémák kivédésére a bank biztosította az úgynevezett képzési szintet is, amely az a legalacsonyabb szint, amelyen egy biztosíték biztosítékként azonosítható pontosan egy tételhez. A portfólióban [...] képzési tétel van.

⁽⁶²⁾ Lásd 2.1. szakasz.

⁽⁶³⁾ SA.43390 (2016/N) és SA.38843 (2015/N) állami támogatási ügy, a határozatok közzétételre várnak.

⁽⁶⁴⁾ Az értékvesztett eszközök közösségi bankszektorban történő kezeléséről szóló bizottsági közlemény (HL C 72., 2009.3.26., 1. o.).

- (114) Az óvatos és konzervatív értékelés alapelveinek megfelelően, valamint a bank által rendelkezésre bocsátott adatok alapján a Bizottság szakértői számos feltevést fogalmaztak meg. Ahol például nem bocsátottak adatokat a Bizottság szakértőinek rendelkezésére, mint például a hajókon kívüli biztosítékokat illetően, ott ezeket a biztosítékokat konzervatív módon nullára értékelték és kizárták a számításból. Ezen kívül, ahol hiányoztak az adatok a biztosítékokból származó cash flow-kra vonatkozó különféle hitelezői igények pontos nagyságrendjét illetően, ott a nem a garanciával fedezett igényekből származó hajózási biztosítékokat illető összes igényt szeniorinak tekintették, és levonták a biztosíték értékéből. Végül pedig nem számoltak semmilyen előnnyel olyan esetben, ahol a bank a közelmúltban átalakította a hiteleket.
- (115) A Bizottság szakértői által használt modell a diszkontált cash flow modell. Minden működési cash flow-t a megfigyelhető piaci adatokhoz, például a meglévő hajózási szerződésekhez kalibráltak. A hajók értékét diszkontálták a közelmúltbeli értékelők értékeléseiből, hogy számításba vegyék az értékesítési költségeket és az értékesítéshez szükséges időt is, valamint kijavítsák a statisztikailag megfigyelhető torzításokat az egyes értékelők becsléseiben. A hajók gazdasági élettartamát lefelé igazították a megfigyelhető adatokhoz. Minden cash flow-t összevetettek a rendelkezésre álló, harmadik fél szolgáltatóktól származó piaci referenciaértékekkel, és ezeken a referenciaértékeken határozták meg. A cash flow-kban és felszámolási értékben mért növekedési rátákat ezekből a piaci referenciaértékekből számították ki, de ötéves horizontra határozták meg.
- (116) Míg az értékelés határnapja a bankkal egyetértésben 2015. december 31. volt, a bank által nyújtott adatok java részének 2015. szeptember 30. volt a dátuma. A Bizottság szakértői ezért az értékelésből kivontak minden cash flow-t, amely a vonatkozó előrejelzések szerint 2015 negyedik negyedévében merül fel.
- (117) A Bizottság szakértőinek értékelése alapján arra jutott a Bizottság, hogy a teljes [8–10] milliárd EUR EAD értékű portfólió piaci értéke [33,4–56,8] % EAD. A portfóliók 6,2 milliárd EUR EAD tartománya tehát, amely ezekből az eszközökből kiválasztható, 33,4 % és 56,8 % közötti piaci értékekkel rendelkezik. Az értékelést tételenkénti képzési szinten bocsátották Németország és a bank rendelkezésére.

Következtetés

- (118) A kötelezettségvállalások alapján a bank és az állami tulajdonosok a bejelentéshez és a jelen határozathoz (II. melléklet) csatolt tételenkénti értékelést fogják felhasználni arra, hogy megállapítsák az adott portfólióra alkalmazandó transzferértéket. A kiválasztott portfólió összes részletével együtt nem lehet nagyobb összegű, mint 6,2 milliárd EUR EAD. A kötelezettségvállalások alapján minden 2016. augusztus 31. után zajló átruházás a kiválasztott eszközök átértékelését fogja igényelni a Bizottság részéről, annak biztosítása érdekében, hogy a piaci árat az eszközök és a piac alakulására való tekintettel kiigazítsák.
- (119) Végül pedig a Bizottság hangsúlyozza, hogy a hitelek ezen szinteken való értékesítése a tartományok részére további veszteségeket fog generálni a banknál, melyet a nyereség és veszteség kell, hogy felvegyen, és a bank rendelkezésre álló tőkepozíciója révén kell fedezni. A Bizottság felidézi továbbá, hogy minden ilyen értékesítés negatív hatást gyakorolhat a garancia (75) és (76) pontban leírt működésére, és a felügyelet kizárólagos döntésétől függene. Mindezek a hatások tovább gyengíthetnék a bank tőkepozícióját. A Bizottság azonban hangsúlyozza, hogy a banknak semmilyen körülmények között nem nyújtható további tőketámogatás.
- (120) Az értékelt kötelezettségvállalások alapján a Bizottság elégedett azzal, hogy a 2016-os 2. intézkedés, az eszközök állami tulajdonosokra való átruházása piaci érteken fog zajlani, és ennek megfelelően nem vezet előnyhöz. A keletkező veszteségeket a bank jelenlegi tőkepozíciójának kell felvennie, további támogatás nélkül.

4.1.4. Következtetés

- (121) A fenti értékelés alapján a Bizottság azt a következtetést vonja le, hogy a 2016-os intézkedések nem foglalnak magukban állami támogatást az EUMSZ 107. cikke 1. bekezdésének értelmében.

4.2. Összegeyzetethetőség

- (122) A Bizottság előző szakaszban található értékelése szerint a 2016-os intézkedések nem foglalnak magukban állami támogatást.

- (123) Ami a 2013-as intézkedést illeti, ezt a Bizottság ideiglenesen összeegyeztethetőnek nyilvánította az eljárást megindító határozatban, de formális vizsgálati eljárást indított az intézkedés összeegyeztethetőségét illető kételyek, különösen azon kételyek miatt, „hogyan a HSH képes lesz-e az új üzleti terv alapján visszanyerni az életképességét úgy, ahogyan a 2011-es szerkezetátalakítási határozatban azt vállalta”⁽⁶⁵⁾.
- (124) Mivel a 2013-as intézkedés bejelentése és ideiglenes összeegyeztethetőnek nyilvánítása az előtt történt, hogy a 2013-as bankokról szóló közleményt⁽⁶⁶⁾ alkalmazni kellett volna, a Bizottság a 2013-as intézkedést illető értékelését továbbra is az EUMSZ 107. cikke 3. bekezdésének b) pontjára alapozza, ahogyan azt a 2011-es meghosszabbítási közlemény kifejti, valamint azon a pénzügyintézeteknek nyújtott állami támogatásokra vonatkozó általános alapelvek szerint, melyeket a 2008-as bankokról szóló közlemény ír elő, és tovább részletez a feltőkésítésről szóló közlemény és a szerkezetátalakításról szóló közlemény,⁽⁶⁷⁾ melyet később a 2010-es hosszabbítási közlemény és a 2011-es hosszabbítási közlemény módosított.

4.2.1. Az eljárásindítás okainak értékelése

- (125) Az életképességet illető kétségei kapcsán a Bizottság elsősorban három tényezőt vetett fel az eljárást megindító határozatban (a teljesebb áttekintésért lásd a 2.4. szakaszt):
1. A gazdasági helyzet további romlása a hajózási szektorban;
 2. A bank gazdasági alulteljesítése a 2011-es határozat alapesetre vonatkozó pénzügyi előrejelzéseire képest és különösen az új üzleti tevékenység várt mértékű kialakítását tekintve;
 3. A garanciadíj-fizetések növekedése a magasabb garanciaösszeg miatt.
- (126) Ahogyan az 1. szakaszban szerepel, Németország számos, a bank által átadott szerkezetátalakítási tervet küldött meg a Bizottságnak. Azonban:
1. A hajózási szektor helyzete jelentősen tovább romlott az eljárást megindító határozat óta, miután a Baltic Dry hajózási index történelmi mélypontokat ért el 2016. februárban, ami még mélyebb és mélyrehatóbb veszteségeket okozott a még a HSH tulajdonában lévő hajózási portfólióban;
 2. Az eljárást megindító határozat óta a HSH minden évben alulteljesítette az új üzleti volumenekre vonatkozó saját előrejelzéseit – melyeket számos terven keresztül jelentősen lefelé igazított már –, különösen a vállalati és a hajózási szegmensben;
 3. A díjfizetések továbbra is komoly súllyal terhelték a HSH jövedelmezőségét, miközben nagymértékben csökkent annak a valószínűsége, hogy a teljes garanciaösszeg csökkenhet a garancia időtartama alatt.
- (127) A Bizottság ezért úgy látja, hogy a szerkezetátalakítási tervek nem enyhítenék az eljárást megindító határozatban kifejezett kétségeit.

4.2.2. A támogatás céljának változása

- (128) A Bizottság megemlíti a tényt, hogy Németország a 2013-as intézkedést állami támogatásként jelentette be újra, mely a HSH Nordbank szabályos felszámolását szolgálja, vagy támogatásmentes értékesítéssel, vagy az új üzleti tevékenység leállításával és a felszámolással. A támogatás új célja alapján a Bizottság szükségtelennek ítéli meg, hogy a kapott szerkezetátalakítási terveket részletesebben értékelje, és nem von le semmilyen következtetést abból a tényből, hogy a bank életképességét illető kétségei nem enyhültek.
- (129) A Bizottság ehelyett a támogatás összeegyeztethetőségét fogja értékelni a szerkezetátalakításról szóló közlemény 2. szakasza és különösen az „Életképesség egy bank értékesítése révén” alszakasz alapján, valamint a 2008-as bankokról szóló közlemény⁽⁶⁸⁾ 5. szakasza, a „Támogatás pénzügyintézetek szabályozott felszámolásához” alapján.

⁽⁶⁵⁾ Lásd az eljárást megindító határozat 56. pontját.

⁽⁶⁶⁾ A Bizottság közleménye a pénzügyi válsággal összefüggésben nyújtott bankmentő intézkedésekre vonatkozó állami támogatási szabályok 2013. augusztus 1-jétől történő alkalmazásáról („Bankokról szóló közlemény”) (HL C 216., 2013.7.30., 1. o.).

⁽⁶⁷⁾ A Bizottság közleménye a pénzügyi szektor életképességének helyreállítása és a jelenlegi válságban hozott szerkezetátalakítási intézkedések értékelése az állami támogatási szabályok alapján („Szerkezetátalakításról szóló közlemény”) (HL C 195., 2009.8.19., 9. o.).

⁽⁶⁸⁾ További részletes magyarázatért arra vonatkozóan, hogy a 2008-as bankokról szóló nyilatkozat miért vonatkozik erre az ügyre lásd a (124) pontot.

- (130) A szerkezetátalakításról szóló közlemény 2. szakasza szerint egy nehézségekkel küzdő bank értékesítése egy másik pénzügyintézet részére hozzájárulhat a hosszú távú életképességhez, amennyiben a vevő életképes, és képes fedezni a nehézségekkel küzdő bank átvételét. A vevőnek be kell bizonyítania a Bizottság részére, hogy az integrált entitás életképes lesz.
- (131) A 2008-as bankokról szóló közlemény 5. szakasza szerint a pénzügyintézetek szabályozott felszámolásához nyújtott támogatást *mutatis mutandis* a 2008-as bankokról szóló közlemény 3. szakasza szerint kell értékelni, különösen az alábbi szempontokból:

1. A támogatás minimálisra korlátozása – a magánszektor hozzájárulása; valamint
2. A verseny indokolatlan torzulásainak megelőzése.

Ezek a követelmények sikeres értékesítés esetén megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a szerkezetátalakításról szóló közlemény 2. szakaszában szerepelnek.

- (132) Továbbá, mivel a bank szabályos felszámolása teljesíthető az OpCo értékesítésével, a 2008-as bankokról szóló közlemény 49. pontjában előírt specifikus kritériumoknak is teljesülniük kell, nevezetesen „annak biztosítása érdekében, hogy a pénzügyintézetet vagy annak részeit megvásárló vevőknek vagy az értékesített entitásoknak ne nyújtsanak támogatást, fontos, hogy:

1. Az értékesítési folyamat nyílt és diszkriminációmentes legyen;
2. Az értékesítésre piaci feltételekkel kerüljön sor;
3. A pénzügyintézet ... maximalizálja az eladási árat ...”.

Ezek a követelmények az értékesítési folyamat tekintetében megfelelnek azoknak a követelményeknek, amelyek a szerkezetátalakításról szóló közlemény 2. szakaszában szerepelnek.

- (133) A 2008-as bankokról szóló közlemény 50. pontja szerint bármely új támogatás, amelyet akár a vevőnek, akár az értékesített entitásnak nyújtanak, a fenti kritériumok értelmében külön értékelést von maga után.

4.2.3. A támogatás minimálisra korlátozása

- (134) Ami a támogatás minimálisra korlátozását és a magánszektor hozzájárulását illeti, a Bizottság az eljárást megindító határozat (57) pontjában található értékelésére hivatkozik, melyben megállapította, hogy a második veszteségviselő garancia növelése – bár új támogatás –, a 2011-es határozatban eredetileg jóváhagyott kereteken belül maradt. A Bizottság ezért arra a következtetésre jutott, hogy a 2011-es határozatban jóváhagyott ellentételezés az új intézkedés esetében is megfelelő.
- (135) Amikor az intézkedést ideiglenesen összeegyeztethetőnek találta, a Bizottság alaposabban megfontolta az egyszeri 275 millió EUR-s kifizetés létét a bank részéről a garancianyújtónak, valamint azt a tényt, hogy a további 3 milliárd EUR értékű garancia szeniorinak tekinthető a meglévő 7 milliárd EUR-s garanciához képest. Ez a két további elem lehetővé tette a Bizottság számára annak megállapítását, hogy az ellentételezés megfelelően számításba veszi a garancianyújtó nagyobb kockázatát.
- (136) A Bizottság tartja magát ehhez az értékeléshez, ugyanakkor arra is rámutat, hogy a garanciadíj-struktúra nagy részét azért vezették be, hogy biztosítsa a támogatási összeg kellő visszakövetelését. Ez az új megállapodás annak biztosításával, hogy a garancianyújtónak ténylegesen visszafizetik ezeket az összegeket, továbbra is biztosítja, hogy a HSH által a válság idején kapott támogatás a minimálisra korlátozódjon.
- (137) Megtörtént a terhek elosztását szolgáló intézkedések bevezetése a 2011-es határozatban tervezett módon, a Bizottság pedig megismétli azt az értékelését az eljárást megindító határozatból, mely szerint nincs kétsége afelől, hogy ezek az intézkedések továbbra is megfelelőek a 2013-as intézkedés összeegyeztethetősége szempontjából.
- (138) A Bizottság ezen az alapon azt a következtetést vonja le, hogy a támogatás a minimálisra korlátozódik, és kellő saját hozzájárulást foglal magában.

4.2.4. A verseny indokolatlan torzulásainak megelőzése

- (139) A verseny torzulásait illetően a Bizottság számításba veszi, hogy a nyújtott támogatás annak biztosítását szolgálja, hogy a HSH végül önálló entitásként eltűnjön a piacról, vagy a) egy másik entitásnak való értékesítés révén, vagy b) az új üzleti tevékenység leállításával, amivel a piac többi résztvevőjének rendelkezésére bocsátja a HSH kezében lévő piaci részesedést.
- (140) A Bizottság úgy gondolja, hogy az értékesítési folyamat ideje alatt a Németország által vállalt üzleti kötelezettségek azoknak a feltételeknek a teljesítését szolgálják, amelyek a verseny torzulásainak minimalizálását írják elő, ahogyan azt a 2008-as bankokról szóló közlemény 3. szakasza követeli meg, azaz:
- (1) Üzleti korlátozások a hajózási üzletág éves [1–2] milliárd EUR-ra való korlátozása formájában, a vállalati ügyfelekkel zajló ügyletek korlátozása a Németországhoz kapcsolódó ügyletekre, valamint az elköteleződés a saját számlás kereskedéstől való tartózkodás mellett;
 - (2) A mérlegfőösszeg további csökkentése 2016-ban [100–110] milliárd EUR-ra, majd 2017-ben [90–100] milliárd EUR-ra; és
 - (3) A támogatás fogadásával összeegyeztethetetlennek tartott magatartásformák korlátozásai, mint például a hirdetési tilalom, az akvizíciós tilalom és a javadalmazás felső korlátja.
- (141) A Bizottság pozitív előjellel veszi számításba azt a tény is, hogy Németország kötelezettséget vállal arra, hogy a HSH Nordbank név a sikeres értékesítést követően eltűnik, valamint azt a tény, hogy a HSH részenként vagy eszközcsomagonként való értékesítése különböző feleknek kifejezetten megengedett, ahogyan azt a kötelezettségvállalások tükrözik.
- (142) Abban az esetben, ha az értékesítési folyamat sikertelen, mert a) nincsenek ajánlattevők, vagy b) csak olyan ajánlattevők vannak, akik a kötelezettségvállalások szerint nem megfelelőek, vagy c) a legmagasabb ajánlat negatív árat eredményez, vagy d) a Bizottság negatív értékelést ad a közös entitás életképességéről, Németország és a HSH kötelezettséget vállal arra, hogy a bank leállítja az új üzleti tevékenységét és eszközeit a felszámolásra való tekintettel kezeli. ⁽⁶⁹⁾
- (143) Ennek alapján a Bizottság úgy gondolja, hogy az értékesítési folyamat során, valamint annak végső kimenetelétől függetlenül is biztosítják a Németország által vállalt kötelezettségek a verseny indokolatlan torzulásainak megelőzését.

4.2.5. Az értékesítési folyamat

- (144) Ahogyan azt részletesen értékelte a 4.1. szakasz, a 2016-os intézkedések a HSH-t kettéosztják egy holdingtársaságra, a HoldCo-ra, valamint egy operatív leányvállalatra, az OpCo-ra, mely utóbbit vagy értékesítik 2018. február 28-ig, vagy leállítja új üzleti tevékenységét. Ezek az intézkedések nem foglalnak magukban új támogatást.
- (145) A szerkezetátalakításról szóló közlemény 2. szakasza és a 2008-as bankokról szóló közlemény 5. szakasza szerint vannak az értékesítési eljárás elfogadhatóságát illető követelmények: a) a bank értékesítésével el kell érni az életképességet, valamint b) biztosítania kell, hogy a vevő ne kapjon támogatást.
- (146) A vevőnek nyújtott támogatást illetően a Bizottság pozitívan értékeli Németország azon kötelezettségvállalásait, hogy az OpCo-t nyílt, átlátható és versenyre épülő értékesítési versenyeljárásban, valamint pozitív áron értékesítse 2018. február 28-ig. Amint az értékesítési folyamat megindul, Németország az ellenőrzési mérföldköveket is tartalmazó ütemezést ad át a Bizottságnak. Németország a kötelezettségvállalásokba már belefoglalta a főbb mérföldkövek legkésőbbi lehetséges időpontjait.
- (147) Azt a kérdést illetően, hogy életképes entitást eredményez-e az értékesítési folyamat, a Bizottság pozitívan értékeli Németország következő két kötelezettségvállalását, jelesül, hogy az értékesítési folyamatban részt vevő ajánlattevőknek a) bizonyítaniuk kell, hogy rendelkeznek a szükséges pénzügyi forrásokkal és a vonatkozó szakértelemmel ahhoz, hogy az OpCo-t a verseny életképes és aktív szereplőjeként működtessék, valamint b) függetlennek kell lenniük az állami szektortól. A versenyfolyamatban részt vehetnek a tartományi bankok és az állami tulajdonú takarékpénztárak (ha más ajánlattevőkkel közös ajánlatot tesznek).
- (148) A Bizottság szintén pozitívan értékeli Németország számos olyan kötelezettségvállalását, melyek célja, hogy javítsák az OpCo üzleti tevékenységének állapotát, azaz a költségcsökkentések formáját öltő további szerkezetátalakítási intézkedések bevezetése (költségcsökkentés [570–590] millió EUR-ra 2016-ban, illetve [520–550] millió EUR-ra 2017-ben), a bank likviditását és kockázatkezelését illető fejlesztések, valamint az általános elköteleződést az iránt, hogy a bank eszközeit és forrásait fenntartható módon kezeljék annak érdekében, hogy maximalizálják a sikeres értékesítés esélyeit a maximális áron, ami az adott korlátok között elérhető.

⁽⁶⁹⁾ Lásd a kötelezettségvállalások jegyzékének 5.9. pontját.

- (149) A Bizottság hangsúlyozza, hogy a Bizottság további határozatára lesz szükség, amint az értékesítési folyamatban megszületett a végleges ajánlat. Ez a határozat fogja értékelni, hogy a) a közös entitás valóban életképes-e vagy sem, valamint b) hogy a végső ajánlati ár valóban pozitív-e, az értékesítési folyamat bevezetése pedig nem foglalt magában támogatást sem a vevő, sem az értékesített entitás részére ⁽⁷⁹⁾. A Bizottság pozitívan értékeli Németországnak azt a kötelezettségvállalását, hogy a végső ajánlatot értékelésre és jóváhagyásra benyújtja a Bizottsághoz.
- (150) Az életképesség elvégzendő értékelését illetően a Bizottság megjegyzi, hogy a pusztá tulajdonosváltás, amely nem jár együtt az üzleti modell megváltoztatásával, például nyilvános tőzsdei kibocsátás (IPO) révén, ugyanazokat a kétértelműségeket kelti az életképességet illetően, mint amelyeket a Bizottság az eljárást megindító határozatban megfogalmazott, és amelyek a későbbiekben sem csillapodtak, a jelen határozat 4.1.2. szakaszában kifejtett értékelés szerint.
- (151) A kötelezettségvállalások és a fent említett megfontolások alapján a Bizottság azt a következtetést vonja le, hogy a 2008-as bankokról szóló közlemény 49. pontja szerinti, valamint a szerkezetátalakításról szóló közlemény 17. és 18. pontja szerinti követelmények teljesülnek.

4.2.6. Ellenőrzés

- (152) Végül, a Bizottság pozitívan tekint Németországnak arra a kötelezettségvállalására, hogy a kötelezettségek teljes sorát szigorú ellenőrzésnek vesse alá egy szakképzett és független ellenőrző megbízott részéről.

5. KÖVETKEZTETÉS

- (153) A megadott kötelezettségvállalások és a fenti értékelés alapján a Bizottság azt a következtetést vonja le, hogy a 2013-as intézkedés, melyet a HSH szabályos felszámolását szolgáló támogatásként jelentettek be ismét, összeegyeztethetőnek tekinthető a belső piac szabályaival, és

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Azok a 2016-os intézkedések, amelyeket Németország a HSH Nordbank esetében bevezetni tervez, nem képeznek állami támogatást az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének 1. bekezdése értelmében.

2. cikk

A 2013-as intézkedés, a második veszteségviselő garancia ismételt megnövelése 3 milliárd euro összegben, melyet a Finaszfondus nyújt a HSH Nordbank részére, állami támogatást képez az EUMSZ 107. cikkének 1. bekezdése értelmében, és a jelen határozat I. mellékletében felsorolt kötelezettségvállalások fényében összeegyeztethető a belső piaccal.

3. cikk

Ez a határozat a Német Szövetségi Köztársaságnak szól.

Kelt Brüsszelben, 2016. május 2-án.

a Bizottság részéről

Margrethe VESTAGER

a Bizottság tagja

⁽⁷⁹⁾ A Bizottság hangsúlyozza azt a tényt, hogy a bank-helyreállítási és szanalási irányelv hatálybalépésével (Az Európai Parlament és a Tanács 2014. május 15-i 2014/59/EU irányelve a hitelintézetek és befektetési vállalkozások helyreállítását és szanalását célzó keretrendszer létrehozásáról és a 82/891/EGK tanácsi irányelv, a 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/EU, 2012/30/EU és 2013/36/EU irányelv, valamint az 1093/2010/EU és a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról (HL L 173., 2014.6.12., 190. o.); „BRRD”), amennyiben az értékesítési folyamatban bármilyen új támogatás szerepel, ez az új támogatás kizárólag szanalási célból nyújtható és a Bizottság külön határozatától függ.

I. MELLÉKLET

A KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSOK LISTÁJA AZ SA.29338 HSH NORDBANK AG ÁLLAMI TÁMOGATÁSI ÜGYÉBEN

Németország a következő kötelezettségek teljesítését vállalja:

1 [Szerkezetátalakítási fázis és az ellenőrző megbízott]

- 1.1 **[Szerkezetátalakítási fázis]** A szerkezetátalakítási fázis az adásvételi eljárás lezárultával ér véget. Az alábbi kötelezettségvállalások a szerkezetátalakítási fázisra vonatkoznak, hacsak a kérdéses kötelezettség megfogalmazása másként nem szól.
- 1.2 **[Ellenőrző megbízott]** A szerkezetátalakítási fázis során a jelen listában feltüntetett összes kötelezettségvállalás teljes és megfelelő teljesítését folyamatosan és alaposan felügyeli, valamint részletekbe menően ellenőrzi egy megfelelően képzett ellenőrző megbízott, aki a HSH-től független.

2 [A holdingtársaság szerkezete]

- 2.1 **[A holdingtársaság kialakítása]** A HSH fel lesz osztva egy holdingtársaságra („HoldCo”) és egy értékesítendő leányvállalatra („OpCo”).
- 2.2 **[Leányvállalat]** Az OpCo lesz a HSH összes eszközének és forrásának tulajdonosa, beleértve a garancia által fedezett eszközöket is (kivéve, ha értékesítésre kerülnek a tartományok részére a 4. pontnak megfelelően), magát a garanciát, valamint a banki engedélyt is. A HoldCo működésének biztosítására az OpCo 50 millió EUR készpénzt biztosít a HoldCo részére.
- 2.3 **[Holdingtársaság]** A HoldCo mérlegének eszköz oldalán szerepel a 2.2 és a 3.3 pontban említett készpénzen felül az OpCo-ban lévő részesedés. Az értékesítésig a HoldCo tulajdonában lesz az OpCo-részvények legalább 90 %-a.

3 [Kötelezettségek a garancia keretében]

- 3.1 **[A kötelezettségek felosztása a garancia keretében]** A garancia keret nyújtására vonatkozó, a HSH Finanzfonds AöR és a HSH között 2009. június 2-án kötött szerződés a következőképpen módosul:

A tőkeátvételi hatás fogadásának ellentételezéseként az OpCo 2,2 % alapdíjat fizet a garancia még nem lehívott részére.

A HSH-nak a garancianyújtási szerződés keretében fennálló minden más kötelezettsége, melyeket a 2011. szeptember 20-i engedélyezési határozat, C 29/2009 (korábban: N 264/2009) ír le, azaz

- a) 2,2 %-os alapdíj a garancia lehívott részének ellentételezéseként,
- b) 1,8 %-os alapdíj visszakövetelési kifizetésként, valamint
- c) 3,85 %-os kiegészítő díj, beleértve a pótteljesítési nyilatkozatot,

beleértve minden fennálló és hozzá tartozó mérlegtartalékot, 2016. január 1-jei hatállyal a HoldCo tulajdonába kerül.

- 3.2 **[Kiegészítési záradék]** A kötelezettségek a garancia keretében a HoldCo-ra való átruházása nincs hatással az összes garanciális kötelezettségre, melyek a 2011. szeptember 20-i, C 29/2009 (korábban: N 264/2009) számú engedélyezési határozat értelmében fizetendőek.

- a) A 2009. június 2-i garancianyújtási szerződés szabályai a Bizottság engedélyezési határozatába foglalt feltételek életbe lépését követően változatlanok maradnak, a 3.1 pontban szereplő díjkötelezettségek felosztásából fakadó változások függvényében.
- b) Az értékesítésig a pótteljesítési nyilatkozatra vonatkozó 10 %-os minimális sajáttőke-arány számítására kerül sor, a teljes csoport tőkeértéke alapján, illetve sikeres értékesítés esetén a HoldCo tőkeértéke alapján. Amennyiben az értékesítési eljárás nem jár sikerrel, az adott arány számítása továbbra is a teljes csoport tőkeértéke alapján fog történni.
- c) Az OpCo-részvények értékesítése esetén a HoldCo által átvett 3,85 %-os kiegészítő díj az állami szektorba tartozó tulajdonosok kezdeményezésére arányosan csökkenthető a közvetlen és közvetett részesedésük mértékére.

- 3.3 **[A garanciából fakadó kötelezettségek teljesítése]** Az OpCo-részvényei értékesítéséből nyert bevételét a HoldCo elsősorban az átruházott díjkötelezettségek teljesítésére fordítja. A HoldCo fizetésektelenség elleni védelme érdekében a HSH Finanzfonds AÖR és a HoldCo megfelelő intézkedésekről állapodik meg, ideértve a garanciából fakadó követelések minősített hátrásorolását. Ha az értékesítési eljárás nem jár sikerrel, a tagállamok, amennyire jogilag lehetséges, megsemmisítik a követelések hátrásorolásának következményeit, és a felszámolásból származó bevételt elsősorban a garanciából fakadó fennálló kötelezettségek kielégítésére fordítják.

Az OpCo továbbá 210 millió EUR-s átalányösszeget fizet a HoldCo részére, a jelenlegi értékesítési eljárás során a HoldCo által felvállalt díjkötelezettségek törlesztésére. A HoldCo által a garancia lehívott részének ellentételezéséül felvállalt 2,2 %-os alapdíjat akkortól kell fizetni, amikor a garanciát igénybe veszik, különösen az eszközök 4. pont szerinti értékesítésének eredményeként. A banknak nem áll szándékában az eszközök 4. pont szerinti értékesítése 2016. június vége előtt. Az említett értékesítés idejéig az OpCo továbbra is köteles megfizetni ezt a 2,2 %-os alapdíjat. Amennyiben a HoldCo-nak valamely fizetési határidőre nem áll rendelkezésére elegendő készpénz ahhoz, hogy a fennálló díjkifizetéseket teljesen egészében törlessze, különösen a tőkefenntartási követelmények megszegése vagy a követelések érvényben lévő hátrásorolása miatt, vagy ha ez a HoldCo fizetésektelenségéhez vezet, akkor a fennálló díjkifizetéseknél ez a része 10 %-os piaci kamat ellenében elhalasztható a következő fizetési határidőig.

4 **[Eszközök értékesítése a tartományok részére és a piacon]**

- 4.1 **[Eszközök értékesítése]** A HSH 8,2 milliárd EUR hitelkockázati kitettség (EAD) erejéig értékesíthet eszközöket, és rendezheti a HSH Finanzfonds AÖR vállalatnál jelentkező veszteségeit a fennálló garanciamegállapodásnak megfelelően, melyből legfeljebb 6,2 milliárd EUR EAD értékesíthető a tartományok részére. A bank tervei szerint kezdetben 5 milliárd EUR EAD értékű portfóliót ruház át a tartományokra 2016-ban. Az értékesítés piaci értéken történik. Ez nincs hatással a HSH azon jogára, hogy továbbra is eszközöket értékesítsen a piacon, valamint hogy a fennálló garanciamegállapodás feltételeinek megfelelően teljesítse kifizetéseit.

- 4.2 **[Rugalmasság az átruházandó eszközök kiválasztása terén]** A kiválasztott eszközök vételárának megállapítására a tartományok a jelen kötelezettségvállalási lista mellékletében található értékelést fogják használni. A tartományok szabadon megállapítják a kiválasztott eszközök egyes részeinek piaci árát ennek az értékelésnek az alapján, és az eszközöket saját hatáskörükbe utalhatják, amennyiben a kiválasztott portfólió nem haladja meg a 6,2 milliárd EUR EAD-t. Az értékesítési időszak során a kiválasztott eszközöket a tartományok megvásárolhatják együttesen, de egyesével vagy részletenként is. A 2016. augusztus 31. utáni átruházásokra nézve a Bizottság aktualizálni fogja az értékelést.

5 **[Értékesítés]**

- 5.1 **[Értékesítési eljárás]** A HoldCo az 5.3. pont függvényében nyílt, diszkriminációmentes, versenyen alapuló és átlátható eljárásban („értékesítési eljárás”) értékesíti OpCo-részvényeit 2018. február 28-ig („értékesítési határidő”). Az értékesítési határidő betartása az adásvételi szerződés aláírásával történik.
- 5.2 **[Az értékesítési határidő meghosszabbítása]** Az 5.1. pontban szereplő határidő a Bizottság beleegyezésével hat hónappal meghosszabbítható, ha a modell technikai megvalósítása a tartományok közvetlen hatáskörén kívül eső körülmények következtében késedelmet szenved.
- 5.3 **[A tartományok részesedéseire vonatkozó átmeneti időszak]** A tartományok jogosultak arra, hogy OpCo-részvényeiknek legfeljebb 25 %-át az értékesítés végrehajtásától kezdve legfeljebb négy évig megtartsák a HoldCo vállalatban lévő közvetlen és közvetett részesedéseiken keresztül.
- 5.4 **[Az értékesítési eljárás ütemezése és mérföldkövei]** Az értékesítési eljárás megkezdése előtt legalább az alábbi mérföldköveket tartalmazó ütemezést kell benyújtani a Bizottsághoz:
- a) az eljárás előkészítése (legkésőbb ekkor: [...] (*))
 - b) ideiglenes ajánlatok benyújtása (legkésőbb ekkor: [...])
 - c) hozzáférés az adatszobához (legkésőbb ekkor: [...])
 - d) az ajánlattevő kiválasztása és aláírás (legkésőbb 2018. február 28-án)

(*) Bizalmas információ

- 5.5 **[A vevő(k) alkalmassága]** Az értékesítési eljárásban részt vevő ajánlattevőknek rendelkezniük kell a szükséges pénzügyi erőforrásokkal és igazolható ágazatspecifikus szakértelemmel ahhoz, hogy az OpCo-t nyereséges és aktívan versengő vállalként irányítsák.
- 5.6 **[A vevő(k) függetlensége]** Az OpCo vevőjének (vevőinek) a HSH-tól és az állami szektortól függetlennek kell lennie (lenniük). Ez az eset akkor áll fenn, ha az értékesítés idején sem a HSH, sem az állami szektor nem tud irányítást gyakorolni a vevők egyike felett sem a 139/2004/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 3. cikke értelmében. Az „állami szektor” magában foglalja a szövetségi államot, az összes tartományt és önkormányzatot és közintézményeiket, valamint az általuk irányított vállalkozásokat is. Lehetőség van az értékesítésre egy vagy több tartományi bank (*Landesbank*) részére. Részt vehetnek állami takarékpénztárak (*öffentliche Sparkassen*) – együttesen kisebbségi részesedéssel – olyan vételben, amely egy másik, a HSH-tól és az állami szektortól független vevőn keresztül zajlik (a tartományi bankok kivételével).
- 5.7 **[Az értékesítési eljárás sikeres lezárása]** Az értékesítés sikeres befejezését követően, melynek eredményeként pozitív ajánlati árat tartalmazó támogatás nélküli ajánlat születik (a garancia fenntartása mellett), a tervezett akvizícióról értesíteni kell a Bizottságot az új vállalati struktúra életképességének mérlegelése céljából. Az értékesítés végrehajtására mindaddig nem kerül sor, amíg a Bizottság jóváhagyó határozatot nem hoz. A mérlegelésre fordított idő nem számít bele az értékesítési határidőbe.
- 5.8 **[Névmódosítás]** A bank az értékesítési eljárás sikeres befejezésétől számítva három hónapon belül új nevet vesz fel.
- 5.9 **[Az új vállalat megszüntetése az értékesítési eljárás sikertelen lezárása esetén]** Ha az értékesítési eljárás az értékesítési határidő leteltéig nem eredményez pozitív ajánlati árat tartalmazó támogatás nélküli ajánlatokat (a garancia fenntartása mellett), vagy a Bizottság az 5.6. pont szerinti életképességi mérlegelés végeztével arra a következtetésre jut, hogy az OpCo beolvadása az új vállalati szerkezetbe nem vezetne hosszú távon életképes üzleti modellhez, az OpCo megszünteti az új üzleti tevékenységét, és amennyire jogilag lehetséges, eszközeit a szabályos felszámolás céljából kezeli. Ebben az esetben továbbra is megengedettek a következők:
- a) a meglévő kölcsönök átszervezése értékmegőrzés céljából, amennyiben a kölcsönök a problémás kölcsönök kezelésének körébe tartoznak;
 - b) az OpCo készpénzkezeléséhez szükséges üzleti tevékenység, az új betétek elfogadásának kivételével, beleértve viszont új betétek elfogadását a meglévő ügyfelektől; megengedett marad a lejáró betétek továbbgörgetése változatlan feltételekkel;
 - c) a veszteségek elkerüléséhez szükséges hosszabbítások, amennyiben jelentősen jobb kilátásokat biztosítanak a végső értékesítésnél;
 - d) olyan származtatott ügyletek, amelyekre a kamatláb, a meglévő portfólió deviza- és hitelkockázatainak kezelése érdekében van szükség, és az OpCo teljes piaci kockázati helyzetének javulását eredményezik.
- 6 **[Kötelezettségek az értékesítési időszakban]** Az értékesítési időszakban a HoldCo irányítja az OpCo vállalatot azzal a céllal, hogy fenntartsa életképességét, értékesíthetőségét és versenyképességét. Ebből a célból
- a) az OpCo-nál további költségcsökkentő és racionalizálási intézkedésekre kerül sor a benyújtott szerkezetátalakítási tervnek megfelelően, hogy az adminisztratív költségek ne haladják meg az [570–590] millió EUR-t 2016-ban, valamint az [520–550] millió EUR-t 2017-ben;
 - b) az OpCo kockázatkezelése különösen az új üzleti tevékenység kapcsán a körültekintő üzleti gyakorlat alapelveinek megfelelően fog zajlani;
 - c) a tőkealap további megerősítését szolgáló intézkedésekre kerül sor (beleértve a kötelezettségkezelést is), a Bizottság jóváhagyásának függvényében;
 - d) az OpCo semmilyen kifizetést nem hajthat végre nyereséghez kötött tőkeeszközök (például hibrid pénzügyi eszközök és nyereségrészesedési jegyek) kapcsán, kivéve, ha ezekre a kifizetésekre szerződés vagy törvény kötelezi. Ezeknek az eszközöknek is ki kell venniük a részüket a veszteségekből, ha az OpCo mérlege a céltartalékok és a felhalmozott eredmény feloldása nélkül veszteséget mutat. A veszteségben való részvétel korábbi évekről való áthozatalára nem kerül sor, és
 - e) az OpCo nem fizet osztalékot az értékesítésig (tehát a 2017. december 31-én záruló pénzügyi évet is magába foglaló időszakra). Ez nem zárja ki az OpCo osztalékfizetését a HoldCo részére a jogilag lehetséges mértékben.

⁽¹⁾ A Tanács 139/2004/EK rendelete (2004. január 20.) a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről (az EK összefonódás-ellenőrzési rendelete) (HL L 24., 2004.1.29., 1. o.).

- 7 **[A mérlegfőösszeg csökkentése és az üzleti modell]**
- 7.1 **[A mérlegfőösszeg csökkentése – OpCo]** Az OpCo eszközeinek mérlegfőösszege nem haladja meg a [100–110] milliárd EUR-t 2016-ban, valamint a [90–100] milliárd EUR-t 2017-ben (az OpCo eszközeinek mérlegfőösszege). Ebből az összegből a kereskedési céllal tartott eszközök nem tesznek ki többet, mint [5-12] milliárd EUR.
- 7.2 **[A tárgyi repülőgép-finanszírozás feladása]** Az OpCo a 2011. szeptember 20-i határozat kötelezettségvállalási listájának megfelelően nem folytatja a HSH által abbahagyott tárgyi repülőgép-finanszírozási tevékenységet.
- 7.3 **[A vállalati üzletág korlátozása]** Az OpCo-nak a vállalati ügyfelekre vonatkozó üzleti tevékenységét német ügyfelekre és azok hazai és külföldi részesedéseire kell korlátoznia, illetve olyan külföldi ügyfelekre, akik Németországban kívánnak üzleti tevékenységet folytatni. Az üzleti tevékenység a meglévő telephelyekre korlátozódik, és új telephelyek megnyitására nem kerül sor.
- 7.4 **[A hajófinanszírozási üzletág meghatározása]** Az OpCo hajózási részlege az ügyfelek, köztük hajótulajdonosok stratégiai partnereként tevékenykedik a globális hajózási és hajógyártási szektorban. A hajózási részleggel ellentétben a vállalati üzleti részleg nem fog aktívan részt venni a tárgyi hajófinanszírozásban.
- 7.5 **[A hajófinanszírozási üzletág karcsúsítása]** Az OpCo visszafogja hajófinanszírozási üzletágát, éves új ügyleteinek összegét [1-2] milliárd EUR-ra korlátozva ezen a területen. Az ilyen nagyságrendű új ügylet nem ellensúlyozza teljes mértékben a jelenleg tervezett visszafizetéseket.
- 7.6 **[EUR/USD váltási árfolyam]** A 7.1. és 7.5. pontban szereplő, mérlegfőösszeget illetve a hajófinanszírozási részleg új ügyleteinek körét illető kötelezettségek 1,10 EUR/USD átlagos váltási arányon alapulnak. Ha a tényleges váltási arány alacsonyabb mint a referencia váltási arány, az itt említett maximális összegeket annak megfelelően felfelé kell korrigálni.
- 8 **[A külső növekedés korlátozása]** Az értékesítési határidő leteltéig nem megengedett az üzleti tevékenységnek a más vállalatok feletti ellenőrzési jog megszerzése útján történő kibővítése (külső növekedés tilalma). A szokásos hitelkezelés keretében lebonyolított adósság-részvény swapügyletek és egyéb intézkedések nem számítanak az üzleti tevékenység kibővítésének, kivéve, ha az első mondat szerinti növekedési korlátozások megkerülése a céljuk.
- 9 **[Részüzletágak értékesítése]** A részüzletágaknak vagy ezek részeinek az állami tulajdonosok beleegyezésével való értékesítése a jelen határozattal összeegyeztethető.
- 10 **[Saját számlás kereskedés]** Az OpCo nem végez saját számlás kereskedést. Ez azt jelenti, hogy az OpCo csak a kereskedelmi könyvében megjelenő olyan kereskedelmi ügyleteket folytat, a) amelyek ügyfelei vételi, illetve eladási megbízásainak fogadásához, továbbításához és lebonyolításához (azaz a pénzügyi eszközökkel való kereskedelemhez mint szolgáltatáshoz; a kockázatmentes értékkel (value-at-risk, VaR) mért [...] millió EUR/1 nap összegű értékhatárig, 99 %-os megbízhatósági szinten) vagy b) amelyek az ügyfélkör fedezeti ügyleteinek céljából, illetve a treasury területén a kamat- és likviditás kezeléséhez szükségesek (úgynevezett saját ügylet; a kockázatmentes értékkel (value-at-risk, VaR) mért [...] millió EUR/nap összegű értékhatárig, 99 %-os megbízhatósági szinten) vagy c) amelyeket a mérlegpozícióknak a szerkezetátalakítási részlegre vagy harmadik személyekre való gazdasági átruházása céljából bonyolítanak le (a kockázatmentes értékkel (value-at-risk, VaR) mért [...] millió EUR/nap összegű értékhatárig, 99 %-os megbízhatósági szinten). Mivel az OpCo csak a fentiekben megjelölt határokon belül vállalja ezeket a pozíciókat, fenntarthatóságára vagy likviditási helyzetére nem jelenthetnek veszélyt. Az OpCo semmiképpen sem bonyolít le olyan ügyleteket, amelyek kizárólag az a), b) vagy c) pontokban megjelölt célokon kívüli nyereségszerzésre szolgálnak. Az OpCo továbbá pontosan bevezeti „A kereskedési könyv teljes felülvizsgálata” (Fundamental Review of the Trading Book, FRTB) felügyeleti követelményeiben szereplő specifikációkat.
- 11 **[Likviditás/Finanszírozás]**
- 2016 illetve 2017 végén az OpCo betartja az alábbi likviditási mutatókat:
- a) [...]–[...] % nettó stabil finanszírozási ráta (Net Stable Funding Ratio, NSFR) és likviditásfedezeti mutató (Liquidity Coverage Ratio, LCR). A számítás a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság által az érintett időpontban közzétett definíciók alapján történik.
- b) A fő bank USD-ügyleteinek részesedése, amelyek refinanszírozása valódi USD-finanszírozással (és nem swapok révén) történik, 2016-ról 2017-re az alábbiak szerint alakul: 2016, illetve 2017 végén legalább 55 %.

- 12 **[Reklám]** A HSH állami támogatásokat vagy bármely azokból származó versenylőnyt nem használ fel reklámcélokra.
- 13 **[A vállalati irányítást illető biztosítékok]** Az OpCo vállalati irányítására az alábbiak vonatkoznak:
- a) A felügyelőbizottság valamennyi tagjának meg kell felelnie a német banktörvény (Kreditwesengesetz – KWG) 25d(2) bekezdése első mondatában megjelölt alkalmassági követelményeknek. A tagok akkor alkalmasak erre a tisztségre, ha megbízhatóak, valamint ha rendelkeznek az ellenőrzési funkciók gyakorlásához és az OpCo által folytatott üzleti tevékenységek megítéléséhez és ellenőrzéséhez szükséges szakmai tudással.
 - b) A felügyelőbizottságnak legfeljebb tizenhat tagja lehet.
 - c) A Hamburg és Schleswig-Holstein tartományokat megillető tisztségek legalább felét külső szakértők töltik be.
- 14 **[A szervek, alkalmazottak és megbízott képviselők juttatásai]**
- 14.1 **[Juttatási rendszer]** Az OpCo a polgári jog lehetőségei szabta keretben gondoskodik arról, hogy juttatási rendszerei ne bátorítsanak szükségtelen kockázatvállalásra, hanem összhangban legyenek a vállalat fenntartható, hosszú távú célkitűzéseivel és átláthatóak legyenek. Ezt az kötelezettséget az OpCo juttatási rendszerei akkor teljesítik, ha megfelelnek a 2009. június 2-i „Garanciakeret nyújtására vonatkozó szerződés” „A HSH kötelezettségei” című mellékletében található követelményeknek.
- A sikeres privatizációt követően fizethető megfelelő jutalom („privatizációs jutalom”). A maximálisan kifizetett összeg nem vonhatja maga után, hogy az egyének összes juttatása konfliktusba kerüljön a 14.2. pontban szereplő követelményekkel.
- 14.2 Az OpCo képviselőinek és alkalmazottainak összes juttatása megfelelő lesz, és semmiképpen nem haladhatja meg a német nemzeti átlagfizetés tizenötszörösét, illetve a HSH Nordbank (felosztás előtti) átlagfizetésének tízszeresét.
- 15 **[Egyéb magatartási szabályok]** Hitelnyújtási és befektetési tevékenysége során az OpCo a piacon szokásos, valamint a bankfelügyeleti/bankgazdasági szempontoknak megfelelő feltételekkel figyelembe veszi a gazdaság, különösen a kis- és középvállalkozások hiteligenyét. Az OpCo üzletpolitikája körültekintő, szilárd és a fenntarthatóság elvének megfelelő lesz. Az OpCo banki tevékenységét olyan módon folytatja, hogy az eszközök és üzletrészek értékét fenntartsa, a bank értékesíthetőségét javítsa, valamint gondoskodjon arról, hogy az értékesítési folyamat olyan stabil legyen, amennyire csak lehetséges.
- 16 **[Átláthatóság]** A határozat végrehajtása során a Bizottság korlátlan hozzáféréssel rendelkezik mindazon információkhoz, amelyekre a határozat végrehajtásának ellenőrzése érdekében van szükség. A Bizottság magyarázatokat és pontosításokat kérhet az OpCo-tól és a HoldCo-tól. Németország, az OpCo és a HoldCo teljes mértékben együttműködik a Bizottsággal a jelen határozat ellenőrzésével és végrehajtásával kapcsolatos valamennyi megkeresés során. Ez nincs hatással a banktitokra vonatkozó kötelező követelmények teljesítésére.
- 17 **[Kötelezettségek megszűnése]** A jelen mellékletben és a korábbi jóváhagyó határozatban szereplő kötelezettségvállalások alkalmazhatósága az értékesítéssel, de az értékesítési határidő lejártával mindenképpen véget ér, hacsak az adott kötelezettség kifejezetten az ellenkezőjét nem állítja.
-

II. MELLÉKLET

SORONKÉNTI ÉRTÉKELÉSI EREDMÉNYEK – KÉPZÉSI SZINT

[...] (*)

(*) Bizalmas információ